

Cynnwys

Rhaglen	2
Cofnodion y cyfarfod diwethaf	6
6 (a) - Ffurflen Monitro Hunan Arfarniadau Haf-Hydref2014-Gwanwyn 2015	12
6 (b) (i) - Hunan Arfarniad - Ysgol Y Gorlan	14
6 (b) (ii) - Hunan Arfarniad - Ysgol Dyffryn Ardudwy	17
6 (b) (iii) - Hunan Arfarniad - Ysgol Y Garreg	19
6 (b) (iv) - Hunan Arfarniad - Ysgol Bro Tryweryn	21
9 - Cynllun Gweithredu CYSAG Gwynedd 2013-2015	24
10 (a) - Draft Minutes of WASACRE Meeting held on 26 November 2014	27
11 - Adroddiad Blynyddol CYSAG Gwynedd 13-14	33

**Gwasanaeth Democratiaeth
Democracy Service**
Swyddfa'r Cyngor
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Cyfarfod / Meeting

**CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG ADDYSG GREFYDDOL
STANDING ADVISORY COUNCIL ON RELIGIOUS EDUCATION**

Dyddiad ac Amser / Date and Time

2.00 p.m. DYDD MERCHER, 11 CHWEFROR 2015

2.00 p.m. WEDNESDAY, 11 FEBRUARY 2015

Lleoliad / Location

Siambr Hywel Dda

Swyddfa'r Cyngor

CAERNARFON

Pwynt Cyswllt / Contact Point

GLYNDA O'BRIEN

01341 424 301

Dosbarthwyd: 03.02.15

**CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG ADDYSG GREFYDDOL
STANDING ADVISORY COUNCIL ON RELIGIOUS EDUCATION**

AELODAETH / MEMBERSHIP (7)

Plaid Cymru (3)

Y Cynghorwyr/Councillors

Selwyn Griffiths

Seddi Gwag (2)

Annibynnol / Independent (2)

Y Cynghorwyr / Councillors

Tom Ellis

Jean Forsyth

Llais Gwynedd (2)

Llywarch Bowen Jones

Gwenno Glyn

Aelodau Ex-officio/Ex-officio Members –

Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor/Chairman and Vice-Chairman of the Council –
Y Cynghorwyr / Councillors Dewi Owen a / and Dilwyn Morgan

Cristnogion a Chrefyddau Eraill / Christians and Other Religions

Yr Eglwys Fethodistaidd / Methodist Church - Mr Wyn Myles Meredith
Undeb Bedyddwyr Cymru / Union of Welsh Baptists - Mrs Ruth Davies
Eglwys Bresbyteraidd Cymru / Presbyterian Church of Wales - Dr W Gwyn Lewis
Yr Eglwys yng Nghymru / Church in Wales - Parch. / Rev. Robert Townsend
Yr Annibynnwyr / The Independents – Mr Cynrig Hughes
Yr Eglwys Gatholig / Catholic Church - Mrs Eirian Bradley Roberts

Athrawon / Teachers

ASCL - Mrs Alwen Watkin
UCAC - Mr Noel Dyer
NAS/UWT - Mrs Miriam Angharad Amlyn
NUT - Mr Euron Hughes
ATL - Disgwyl enwebiad / Awaiting Nomination
NAHT - Mrs Lisabeth Roberts

Aelodau Cyfetholedig / Co-opted Members

Mr Rheinallt Thomas
Mr Gwyn Rhydderch
Y Parch. Aled Davies

RHAGLEN

1. **GWEDDI**

2. **YMDDIHEURIADAU**

I dderbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

3. **DATGAN CYSYLLTIAD PERSONOL**

4. **COFNODION**

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion y cyfarfod o CYSAG a gynhaliwyd ar 22 Hydref 2014.

(Copi yn amgaaëdig - Papur Gwyn)

5. **MATERION BRYD**

I nodi unrhyw eitemau sy'n fater brys ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

6. **HUNAN ARFARNIADAU YSGOLION**

(a) I dderbyn, er gwybodaeth, ffurflen monitro adroddiadau Hunan Arfarniadau ysgolion ar gyfer Hydref 2014 – Gwanwyn 2015.

(Copi'n amgaaëdig – Papur Lelog)

(b) I gyflwyno crynodeb o Hunan Arfarniad yr ysgolion canlynol:

- (i) Ysgol Y Gorlan
- (ii) Ysgol Dyffryn Ardudwy
- (iii) Ysgol Y Garreg
- (iv) Ysgol Bro Tryweryn

(Copiau'n amgaaëdig – Papur Hufen)

7. **CYFLWYNIADAU**

I groesawu cynrychiolwyr o'r ysgolion isod i roi cyflwyniadau ar weithgareddau Addysg Grefyddol yn eu hysgolion:

- (i) Ysgol Crud y Werin
- (ii) Ysgol Edern

8. **DIWEDDARIAD O'R CWRICWLWM CENEDLAETHOL**

I dderbyn adroddiad llafar gan Ymgynghorydd Her GwE ar yr uchod.

9. **CYNLLUN GWEITHREDU CYSAG 2014-15**

I ystyried cynllun datblygu CYSAG Gwynedd am y flwyddyn 2014-15.

(Copi'n amgaaedig – papur melyn)

10. **CYMDEITHAS CYSAGau CYMRU**

(a) I dderbyn cofnodion cyfarfod diwethaf o'r Gymdeithas a gynhaliwyd ar 26 Tachwedd 2014 Nhorfaen.

(Copi'n amgaaedig – Papur Gwyrdd)

(b) I nodi y cynhelir cyfarfod nesaf y Gymdeithas ar 6 Mawrth 2015 ym Mhort Talbot.

11. **ADRODDIAD BLYNYDDOL GWYNEDD 2013/14**

I dderbyn, er gwybodaeth, gopi terfynol o adroddiad blynyddol CYSAG Gwynedd.

(Copi'n amgaaedig – ar wahan)

C.Y.S.A.G. - CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL 22.10.14

Yn Bresennol:

Y Cynghorydd Selwyn Griffiths - Cadeirydd

Aelodau Cyngor Gwynedd : Y Cynghorwyr Tom Ellis, Jean Forsyth, Mair Rowlands.

Cristnogion a chrefyddau eraill: Mr Wyn Myles Meredith (Yr Eglwys Fethodistaidd), Mrs Ruth Davies (Undeb Bedyddwyr Cymru), Mrs Eirian Bradley-Roberts (Yr Eglwys Gatholig).

Aelod Cyfetholedig: Mr Rheinallt Thomas

Athrawon: Mrs Miriam Amlyn (NAS/UWT)

Swyddogion: Mr John Blake (Clerc CYSAG dros dro) a Glynda O'Brien (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

GwE: Miss Bethan James (Arweinydd Sustem GwE)

Ymddiheuriadau: Y Cyng. Llywarch Bowen Jones, Mr Noel Dyer (UCAC) a Mrs Alwen Watkin (ASCL).

1. GWEDDI

Agorwyd y cyfarfod gyda gweddi gan y Cynghorydd Selwyn Griffiths.

2. GAIR O GROESO

Croesawyd:

- (i) Y Cyng. Mair Rowlands i'w chyfarfod cyntaf o CYSAG a'r olaf gan ei bod wedi ei phenodi i Gabinet y Cyngor – llongyfarchwyd hi a dymunwyd yn dda iddi.
- (ii) Mr John Blake i'r cyfarfod yn ei swyddogaeth fel Clerc Dros Dro i CYSAG Gwynedd yn dilyn ymddeoliad Mr Ken Robinson

3. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 25 Mehefin 2014 fel rhai cywir.

5. ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT CYSAG GWYNEDD 2013-14

Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol Drafft CYSAG Gwynedd am y flwyddyn academaidd 2013-14, er cymeradwyaeth yr aelodau, cyn cyhoeddi'r adroddiad terfynol.

(A) Eglurodd Miss Bethan James mai pwrpas yr Adroddiad Blynyddol ydoedd crynhoi'r gwaith a gyflawnwyd gan CYSAG dros y flwyddyn flaenorol a phwysigrwydd bod yr argymhellion o fewn yr adroddiad yn cael eu dwyn i sylw'r Cabinet. Atgoffwyd Aelodau o'r hyn a gytunwyd yn flaenorol sef enwi'r ysgolion sydd yn cyflwyno hunan arfarniadau yn ogystal â'r ysgolion hynny sydd ddim. Tynnwyd sylw ymhellach at brif gyfrifoldeb CYSAG sef i graffu hunan arfarniadau ysgolion ac fe welwyd bod ansawdd yr hunan arfarniadau wedi gwella dros y flwyddyn diwethaf. Cyflwynir canllawiau i ysgolion ar gyfer cyflwyno hunan arfarniadau ac er bod ceisiadau a sawl galwad ffon gan Glerc CYSAG i ysgolion eu cyflwyno efallai bod yn rhaid ystyried i'r dyfodol a phenderfynu ar strwythur pendant o gyflawni hyn. Yn wyneb newidiadau yn fframwaith arolygu ESTYN gall ysgolion dderbyn 3 i 4 wythos o rybudd eu bod yn cael eu harolygu ac felly'n ofynnol i CYSAG benderfynu ar amserlen a threfn hunan arfarnu fel bod pob ysgol yn ymwybodol o'r disgwiliadau ac i hwyluso cyfleoedd i athrawon i rannu arferion da ym maes addysg grefyddol ac addoli ar y cyd. Awgrymwyd gwahodd un ysgol gynradd / un uwchradd i rannu profiadau / arferion da gydag CYSAG er mwyn dysgu ganddynt ac i sicrhau bod CYSAG yn cyflawni eu dyletswyddau yn effeithiol. Ychwanegodd Miss Bethan James y byddai modd iddi gynnal cymorthfeydd o awr i ysgolion unwaith y tymor pe byddai hynny'n ddymuniad gan swyddogion yr awdurdod er mwyn hwyluso trefniadau i ddatblygu'r hunan arfarniadau.

Yn ystod y drafodaeth ddilynol ar yr uchod, amlygwyd y pwyntiau canlynol:

- Y byddai derbyn cyflwyniad gan ysgolion yn dilyn arolygiad o fudd i CYSAG fel eu bod yn ymwybodol o sut bydd ysgolion yn ymateb i gamau gweithredu
- Pwysigrwydd i beidio dyblygu gwaith i athrawon o ystyried bod pob Pennaeth Adran yn cwblhau patrymlun ar lein o ran canlyniadau CA3/4 ac a fyddai modd cyplysu'r wybodaeth ar gyfer hunan arfarniadau CYSAG
- A fyddai modd hwyluso cyfleon i rannu arferion da mewn Addysg Grefyddol drwy drefniadau partneriaeth ysgol i ysgol
- Pryder ynglyn â chymal olaf yr argymhellion ar dudalen 9 o'r adroddiad sef "gwahodd un cydlynnydd addysg grefyddol i wneud cyflwyniad yn y cyfarfod dilynol o CYSAG"

Tynnodd Miss Bethan James sylw at yr argymhellion a ymddangosai ar dudalen 14 o'r adroddiad blynyddol sy'n cyfeirio at awgrym i Aelodau CYSAG ymweld ag ysgolion i fynychu sesiynau addoli ar y cyd ac i ymweld ag Adrannau Addysg Grefyddol i drafod gyda'r cydlynnydd. Croesawyd yr awgrym gan sawl Aelod a bod ymateb positif iawn gan CYSAG Ynys Mon sydd eisoes wedi mabwysiadu'r drefn o ysgolion i wahodd Aelodau CYSAG i fynychu gwasanaethau addoli ar y cyd.

Mewn ymateb i'r awgrym o ffurfioli hunan asesiadau a gwahodd Aelodau o CYSAG i fynychu gwasanaethau addoli ar y cyd, nodwyd pryder gan bod sefyllfa ysgolion Uwchradd yn hollol wahanol i'r sector cynradd oherwydd dwy agwedd h.y. bod Addysg Grefyddol yn cael ei ystyried fel pwnc ar yr un llaw ac addoli ar y cyd fel gwasanaeth ac nid y cydlynnydd Addysg Grefyddol fyddai'n gyfrifol am yr agwedd o wasanaeth. Ychwanegodd Miss Bethan James bod gofyn statudol ynglyn ag addoli ar y cyd a bod gwasanaethau yn amrywio mewn ysgolion - rhai yn eu cynnal yn dorfol a dyddiol a rhai eraill mewn achlysuron gwahanol mewn dosbarthiadau, ac y gall ddigwydd unrhyw amser

o'r dydd. Pwysleiswyd pan fo Aelodau CYSAG yn mynychu ar wahoddiad ysgolion nid oes disgwyliad i ysgolion baratoi unrhyw beth penodol ar eu cyfer.

Mewn ymateb i ymholiad gan Aelod ynglyn â faint o ysgolion sy'n gwahodd Gweinidogion i gynnal gwasanaethau, esboniwyd bod hyn yn ddibynnol ar Benaethiaid a hefyd y Gweinidogion. Ceir ardaloedd lle mae Gweinidogion yn cynnal gwasanaethau yn rheolaidd.

Penderfynwyd: (a) Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad blynyddol drafft ar gyfer 2013/14.

(b) Cymeradwyo'r argymhellion gynigwyd yn yr adroddiad gan gymryd sylw o'r pryder amlygwyd ynglyn a chymal olaf yr argymhellion ar dudalen 9 o'r adroddiad.

6. HUNAN ARFARNIADAU YSGOLION

(a) Tywysodd Clerc CYSAG yr Aelodau drwy daflen a gyflwynwyd yn nodi crynodeb o ganfyddiadau ysgolion a gwelwyd bod 5 ysgol cynradd wedi eu harolygu gan ESTYN yn ystod cyfnod tymor Haf 2014. Cyfeiriwyd ymhellach at ddyfyniadau o fewn adroddiadau ESTYN sy'n cyfeirio at Addysg Grefyddol, addoli ar y cyd, datblygiad moesol ac ysbrydol ond hefyd agweddau eraill megis addysg bersonol, diwylliannol a chymdeithasol.

(b) Tynnwyd sylw yn y cyfieithiad Saesneg bod adroddiadau hunan arfarniadau Llanbedrog a Thalsarnau wedi eu derbyn, er nad oeddynt wedi eu ticio ar y daflen.

(c) Tywyswyd yr Aelodau drwy'r hunan arfarniadau isod gan gyfeirio at y tri cwestiwn allweddol sef:

1. Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?
2. Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?
3. Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

(i) Ysgol Llanbedrog

Noda'r ysgol i'r materion isod gael sylw yn gysylltiol â'r cwestiynau allweddol uchod:

1. Parhau i ddatblygu gwybodaeth, ymwybyddiaeth a dealltwriaeth y plant o grefyddau ac arferion crefyddol
2. Cyflwyno mwy o waith rhifedd drwy Addysg Grefyddol
Trefnu mwy o ymweliadau e.e. i weld addoldai amrywiol a Choleg y Bala
3. Plant i gymeryd mwy o ran mewn addoliad dyddiol e.e. creu gweddiau byr-fyfyr, perfformio dramodig ac ati

(ii) Ysgol Crud y Werin

Noda'r ysgol i'r materion isod gael sylw yn gysylltiol â'r 3 cwestiwn allweddol:

1. Cyfnod Sylfaen
 - Parhau i ddatblygu geirfa a gallu'r disgyblion i gwestiynu gan gynnig cyfleoedd iddynt fynegi barn erbyn brig y Cyfnod Sylfaen
 - Datblygu dealltwriaeth o effaith crefydd ar fywydau credinwyr erbyn diwedd y Cyfnod Sylfaen

CA2

- Sicrhau bod y tasgau a ddarperir ar gyfer y grwp mwy galluog yn heriol wrth weithio drwy'r cwestiynau sylfaenol, crefyddol a dynol

2. Cyfnod Sylfaen

- Parhau i gynnig ystod eang o brofiadau diddorol a gwerthfawr o fewn y cynlluniau
- Athrawon i barhau i gyd-drafod a bod yn ymwybodol o adnoddau newydd sydd ar gael e.e. mewn TGCh
- Parhau i annog y plant i ddatblygu sgiliau meddwl

CA2

- Parhau i ddatblygu tasgau heriol ac ymestynnol ar gyfer y disgyblion mwy galluog ymhob dosbarth
- Parhau i osod Meini Prawf Llwyddiant a rhoddi cyfle i'r plant fyfyrion ar y dysgu
- Angen datblygu cysylltiadau a chymunedau crefyddol pellach e.e. ymweld â mosg

3. Efelychu yr arferion rhagorol ymhob gwasanaeth
Sicrhau fod Addoli ar y cyd dosbarth / adran (CS) yn cydymffurfio â rheoliadau a gofynion
Sicrhau fod cyfrifoldebau wedi eu rhannu a'r holl staff yn deall eu cyfrifoldebau mewn perthynas ag Addoli ar y cyd.

(iii) **Ysgol Edern**

Noda'r ysgol i'r materion isod gael sylw yn gysylltiol â'r cwestiynau allweddol:

1. Parhau i gyflwyno agweddau asesu ar gyfer dysgu yn y gwersi
2. Sicrhau y cyllid a'r arbenigedd presennol er mwyn parhau. Ddarpariaeth dda yma, angen ei gadw
Parhau i gyflwyno agweddau o AaGD yn y gwersi yn unol â CDY yr ysgol
3. Yn dilyn arfarniad gan y plant mae'r disgyblion hynaf eisiau mwy o ran yn y gwasanaethau (hyn wedi dechrau ers Pasg 2014)
Roedd nifer o'r plant yn meddwl bod y gwasanaeth torfol yn para' rhy hir (30%) – hyn wedi ei addasu ers Pasg 2014
Creu arddangosfeydd o ddathlu a llwyddiant yn y neuadd

(iv) **Ysgol Talsarnau**

Noda'r ysgol i'r materion isod gael sylw yn gysylltiol â'r cwestiynau allweddol:

1. Datblygu mwy o gyfleoedd i ddisgyblion hynaf CA2 ysgrifennu'n estynedig er mwyn sicrhau dyfnder yn eu dealltwriaeth
2. Sicrhau bod cyfleoedd digonol ar gyfer trafod crefyddau eraill ar wahan i Gristnogaeth
3. Sicrhau mwy o gyfleoedd i'r disgyblion gymryd rhan a chyfrannu mewn gwasanaethau ysgol gyfan.

PENDERFYNWYD: Derbyn a nodi cynnwys yr arolygiadau a'r hunan arfarniadau.

7. ASESIAU ATHRAWON A CHANLYNIADAU ARHOLIADAU ALLANOL YN Y SECTOR UWCHRADD

(a) Cyflwynwyd gan Miss Bethan James, Arweinydd Sustem GwE, asesiadau gan Adrannau am gyflawniad disgyblion ar sail gwaith y flwyddyn, tasgau asesu a phrofion gan ddefnyddio canfyddiadau'r rhaglen safoni genedlaethol (2010-12) a chanllawiau Llywodraeth Cymru i'w cynorthwyo.

(b) Nodwyd drwy'r data uchod bod modd i ysgolion Gwynedd gymharu hefo perfformiad Ysgolion Mon a Chonwy.

(c) O'r asesiadau y prif negeseuon a welwyd ydoedd:

- Cyflawnodd 94.2% o ddisgyblion CA3 Gwynedd Lefel 5+ mewn Addysg Grefyddol, sy'n gynydd o 0.5% ers 2013.
- Cyflawnodd 61.9% o ddisgyblion CA3 Gwynedd Lefel 6 mewn Addysg Grefyddol, sy'n 6.6% llai nag yn 2013.
- Cyflawnodd 21.1% o ddisgyblion CA3 Gwynedd Lefel 7+ mewn Addysg Grefyddol, sy'n 3.8% yn llai nag 2013.
- Dyfarnwyd Lefel 3 neu is i ddisgyblion mewn 5 ysgol.
- Roedd 4 disgybl yng Ngwynedd yn deilwng o Lefel 8 mewn Addysg Grefyddol.

(ch) Nodwyd gan Aelod mewn ymateb i'r data uchod, nad oedd y systemau data yn hawdd ac yn amrywio gyda rhai lefelau yn cael eu mewnbynnu ar ffurf wahanol.

(d) O safbwynt canlyniadau TGAU Addysg Grefyddol, nodwyd bod y canlyniadau yn dda a bwriedir ail-ymweld â'r data yn ystod y tymor nesaf.

Penderfynwyd: Derbyn a nodi cynnwys yr adroddiad.

8. CYNLLUN GWEITHREDU CYSAG 2014-15 DRAFFT

(a) Cyflwynwyd gynllun gweithredu drafft ar gyfer CYSAG Gwynedd am y flwyddyn 2014-15 ac eglurwyd bod Llywodraeth Cymru yn disgwyl i phob CYSAG yng Nghymru gyflwyno adroddiadau blynyddol. Un o'r argymhellion ydoedd y dylai CYSAGau hunan arfarnu eu hunain gan ofyn i ba raddau y maent yn cael effaith ar:

1. Datblygu Arweinyddiaeth dda ym maes Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd
2. Cau'r bwloch rhwng cyflawniadau bechgyn a merched yn TGAU
3. Diweddarau gwybodaeth athrawon Addysg Grefyddol, e.e. canllawiau Llywodraeth Cymru, ESTYN
4. Hwyluso Addoli ar y Cyd o ansawdd

(b) O fewn y cynllun gweithredu gwelwyd camau ymarferol i'w cymryd a gofynnwyd i Aelodau drafod mewn parau y deilliannau ac fe nodwyd y pwyntiau canlynol i gydfynd â'r materon uchod:

1. Yr angen i rannu arferion da mewn cyfarfodydd CYSAG gan wahodd ysgolion i gyflwyno eu harferion gorau
2. Bod Athrawon Addysg Grefyddol yn teimlo'n ynysig ac ddim yn cael cyfleoedd ar gyrsiau / hyfforddiant fel yn y gorffennol; ddim yn ymwybodol o newidiadau; achosion lle na ellir rhannu arferion da oherwydd nad oes gefaill Addysg Grefyddol ar gael
3. Bod cymaint o E-byst yn cyrraedd ysgolion; llawer o newidiadau gan ESTYN

4. Pwysigrwydd i ymweld ag ysgolion i weld ansawdd yr addoli ar y cyd ac i Aelodau CYSAG feddu gwell dealltwriaeth

(c) Nodwyd y byddir yn cyflwyno'r cynllun gweithredu i bob cyfarfod i'r dyfodol fel bo modd dod i farn ar effeithiolrwydd Aelodau CYSAG.

Penderfynwyd: Derbyn a chymeradwyo'r cynllun gweithredu gan sicrhau ei gyflwyno i bob cyfarfod o CYSAG i'r dyfodol.

9. CYMDEITHAS CYSAGau CYMRU

(a) Cofnodion cyfarfod diwethaf

Cyflwynwyd cofnodion drafft cyfarfod diwethaf o'r Gymdeithas a gynhaliwyd ar 2 Gorffennaf 2014 yn Llandrindod.

Yn deillio o'r cofnodion:

- (a) Cyfeiriwyd mai siomedig oedd y gynrychiolaeth yn y cyfarfod;
- (b) Nad oedd Ymgynghorydd Addysg Grefyddol yn gweithredu yng Nghymru bellach;
- (c) Bod angen i Gyngor Gwynedd ail-ymaelodi a thalu tâl aelodaeth yn unol â'r drefn arferol;
- (d) Etholwyd Vicky Thomas a Gill Vaisey yn aelodau o'r Pwyllgor Gwaith.

Penderfynwyd: (a) Derbyn a nodi'r uchod.

(b) Bod Cyngor Gwynedd yn ail-ymaelodi â Chymdeithas CYSAGau Cymru ac yn talu'r tâl aelodaeth yn unol â'r drefn arferol.

Dechreuodd y cyfarfod am 2:00 pm a daeth i ben am 3.50 pm

CADEIRYDD

Monitro Hydref 2014 – Gwanwyn 2015

Gofynnir i bob ysgol ddarparu adroddiad hunan-arfarnu ar safonau addysg grefyddol ac addoli ar y cyd ar gyfer CYSAG Gwynedd. Ceisir sicrhau fod y rhaglen monitro yn cyd-fynd â rhaglen arolygu Estyn. Mae'r adroddiadau a dderbynnir ynghlwm ynghyd â chrynodeb o'r canfyddiadau yn y tablau isod:

Ysgolion Uwchradd	Adroddiad HA	Canfyddiad Ysgol			Adroddiad Estyn	Dyddiad	Canfyddiad Estyn
		CA1	CA2	Addoli ar y cyd			
Gwanwyn 2015							
Dyffryn Nantlle						26/1/15	

Ysgolion Cynradd	Adroddiad HA	Canfyddiadau Ysgol			Adroddiad Estyn	Dyddiad	Canfyddiad Estyn
		CA1	CA2	Addoli ar y cyd			
Haf 2014							
Y Gorlan	√	Da	Da	Da	√	5/14	Da
Hydref 2015							
Dyffryn Ardudwy	√	Da	Da	Da	√	9/14	Da
Y Garreg	√	Da	Da	Da	√	10/14	Da
Bro Tryweryn	√	Da	Da	Rhagorol	√	11/14	Da
Yr Eifl						12/14	
Felinheli						12/14	
Gwanwyn 2015							
Coed Mawr						12/1/15	
Dolgellau						19/1/15	
Bro Plenydd						2/2/15	
Tanygrisiau						9/2/15	

Ysgolion Arbennig	Adroddiad HA	Canfyddiad Ysgol			Adroddiad Estyn	Dyddiad	Canfyddiad Estyn
		CA1	CA2	Addoli ar y cyd			

Yn ystod y cyfnod tymor Hydref 2014 cafodd 5 ysgolion cynradd, 0 ysgol uwchradd ac 0 ysgol arbennig eu harolygu gan Estyn. Rhagwelir y bydd 4 ysgol arall yn ogystal ag 1 ysgol uwchradd yn cael eu harolygu yn ystod y tymor presennol.

Mae'r dyfyniadau a ganlyn wedi'u cymryd o adroddiadau arolygu Estyn ac yn cyfeirio at Addysg Grefyddol (annhebygol), addoli ar y cyd, datblygiad moesol ac ysbrydol ond hefyd agweddau eraill megis addysg bersonol, diwylliannol a chymdeithasol:

Sylwadau Estyn:

Ysgol Y Gorlan (Mai 2014)

Gofal, cymorth ac arweiniad: Da

Mae'r ysgol yn darparu amryw gyfleoedd gwerthfawr i hyrwyddo datblygiad, ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol y disgyblion. Rhoddir cyfleoedd rheolaidd hefyd i ddisgyblion ddeall pwysigrwydd gofalu am rai llai ffodus na nhw.

Dyffryn Ardudwy (Medi 2014)

Gofal, cymorth ac arweiniad: Da

Mae'r ysgol yn gymuned gynhwysol sy'n rhoi cefnogaeth dda i holl ddisgyblion yr ysgol. Mae'r staff yn darparu cefnogaeth addas ar gyfer y disgyblion hyn ac yn sicrhau eu bod yn cael mynediad llawn i bob agwedd ar fywyd yr ysgol. Mae staff yn cynllunio ystod o weithgareddau diddorol i hyrwyddo datblygiad ysbrydol, moesol a chymdeithasol disgyblion yn briodol.

Y Garreg (Hydref 2014)

Gofal, cymorth ac arweiniad: Da

Mae'r ysgol yn gymuned ofalgar lle mae oedolion a disgyblion yn dangos gofal a pharch tuag at ei gilydd a thuag at eraill yn dda iawn. Mae'r ysgol yn hyrwyddo datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol disgyblion yn llwyddiannus.

Bro Tryweryn (Tachwedd 2014)

Gofal, cymorth ac arweiniad: Da

Mae sesiynau cydaddoli yn cyfrannu'n dda tuag at ddatblygiad ysbrydol a phersonol disgyblion. Mae'r cyfle rheolaidd a gaiff disgyblion i gymryd rhan mewn gweithgareddau cymunedol yn cael effaith gadarnhaol ar ddatblygiad eu medrau cymdeithasol. Mae'r flaenoriaeth uchel a roddir gan yr ysgol i les a diogelwch disgyblion yn creu cymuned gynhwysol. Mae'r staff yn llwyddo i greu amgylchedd gofalgar sy'n ymateb yn gadarnhaol i anghenion addysgol a phersonol pob disgybl.

Yr Eifl (Rhagfyr 2014)

Gofal, cymorth ac arweiniad:

Felinheli (Rhagfyr 2014)

Gofal, cymorth ac arweiniad:

Tymor Gwanwyn 2015

Coed Mawr (Ionawr 2015)

Gofal, cymorth ac arweiniad:

Dolgellau (Ionawr 2015)

Gofal, cymorth ac arweiniad:

Uwchradd Dyffryn Nantlle (Ionawr 2015)

Gofal, cymorth ac arweiniad:

Bro Plenydd (Chwefror 2015)

Gofal, cymorth ac arweiniad:

Tanygrisiau (Chwefror 2015)

Gofal, cymorth ac arweiniad:

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

- Nid yw Addysg Grefyddol wedi ymddangos yn flaenoriaeth o fewn yr HA yn ddiweddar, gan nas ystyrir bod pryder. Fodd bynnag, mae gan aelod o staff ac aelod o'r Llywodraethwyr gyfrifoldeb penodol am y maes.
- Dywed Estyn (Haf 2014) bod y rhan fwyaf y disgyblion ar draws yr ysgol yn ymddwyn yn dda, yn dangos cwrteisi, gofal a pharch tuag at ei gilydd, staff ac ymwelwyr. Maent yn teimlo'n ddiogel yn yr ysgol ac yn hyderus eu bod yn medru troi at unrhyw un am gymorth pe bai angen. Ystyrir hyn yn dystiolaeth dda o Addysg Grefyddol echblyg.
- Yn ddiweddar, gwelir mwy o gyfleoedd i gyflwyno a datblygu llythrennedd drwy Addysg Grefyddol.
- Bu i'r dosbarthiadau gynnig cyfleoedd i ddatblygu mwy ar ddealltwriaeth y plant o grefyddau eraill (e.e. Sikhiaeth â chyswllt stori creu y byd mor debyg rhwng pob crefydd) ynghyd â chrefydd Cristnogol yn y cynlluniau gwaith.
- Rhoddir cyfleoedd o fewn pob dosbarth i gyflwyno amrywiol agweddau e.e. Iddewiaeth ym MI 5 a 6, Doethineb Solomon fel gweithdy drama yn MI 3 a 4 , holi'r Tad Dylan am ei waith ym MI 1 a 2, a Bedydd babi gyda'r Parchedig Iwan Llywelyn yn y Derbyn/ Meithrin.

Materion i gael sylw.

- Dod ac agweddau o Addysg Grefyddol i sylw'r plant yn rheolaidd ar lawr y dosbarth. Codi ymwybyddiaeth ohono yn gyffredinol.
- Derbyn arweiniad gan ymgynghorydd o'r Sir i edrych ar gynlluniau gwaith a rhoi gwybodaeth am weithgareddau amrywiol ynghyd a thasgau Medrau Meddwl oddi fewn i'r pwnc.
-

Deuir i'r farn fod medrau a chynnydd y rhan fwyaf o ddisgyblion traws ysgol yn datblygu'n effeithiol o fewn Addysg Grefyddol = Da

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol

Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau

- Mae'r athrawon yn hyderus i gyflwyno Addysg Grefyddol ar lawr y dosbarth ac mae'r plant yn llawn brwdfrydedd.
- Mae'r plant yn hyderus i adrodd storiâu cyfarwydd o'r Beibl ac yn mwynhau dramateiddio straeon gan hefyd ddysgu ymadroddion cyfoethog. Gall mwyafrif y plant chwarae rôl neu ail greu rhan o storiâu cyfarwydd.
- Mae'r athrawon yn hyderus iawn i ddysgu Addysg Grefyddol. Cant eu herio wrth gyd-weithio gyda 'phartner trafod' i drafod symbolau crefyddol yn ogystal ag ymchwilio dros eu hunain i .e. manau / defodau crefyddol. Dywed Estyn (Haf 2014) am yr addysgu yn gyffredinol, "*Maent yn defnyddio ystod addas o adnoddau, gan gynnwys offer TGCh, yn llwyddiannus i gefnogi'r dysgu. Mae'r holl athrawon yn holi'n dreiddgar er mwyn*

ymestyn dealltwriaeth y disgyblion.”

- O astudio crefydd yng Nghymu, mae'r disgyblion yn dangos balchder yn eu Cymreictod a'u hetifeddiaeth.
- Mae'r athrawon a'r cymorthyddion yn modelu iaith addas ar gyfer gwersi Addysg Grefyddol gan ehangu geirfa bwnc penodol.
- Bydd dysgwyr CA2 yr ysgol yn ymweld a Choleg y Bala yn rheolaidd ac mae hyn yn datblygu eu dealltwriaeth o e.e. stori'r Pasg.
- Bydd y plant yn parchu agweddau a straeon o'r Beibl trwy wrando ar y ficer lleol, gweinidog lleol a swyddog coleg y Bala a ddaw i'r ysgol yn rheolaidd; yn sgil hyn bydd y plant yn ennyn dealltwriaeth ehangach o grefydd Cristnogol yn ogystal â magu empathi tuag at eraill.
- Caiff gweithgareddau dysgu eu cyfoethogi trwy weithgareddau, arteffactau neu ymwelwyr. Gwneir defnydd rheolaidd o Gwasanaeth Llyfrgell Gwynedd er mwyn sbarduno'r plant.
- Mae'r ysgol wedi cydweithio'n dda er mwyn ariannu Bwthyn y Gorlan yn Kenya fel rhan o brosiect Omwabani. Mae hyn yn hybu dealltwriaeth disgyblion o faterion byd-eang a chynorthyo rhai llai ffodus na ni ein hunain.

Materion i gael sylw

- Sicrhau archebu arteffactau crefyddol amrywiol mewn da bryd i sbarduno'r plant yn y gwersi. Ystyried prynu os yn addas.
- Angen cyflwyno Addysg Grefyddol trwy fwy o ardaloedd y Cyfnod Sylfaen e.e yn yr ardal chwarae rol.
- Ymweld ag adeiladau crefyddol fel y Mosg ym Mangor tra'n astudio crefyddau heblaw Cristnogaeth.

Deuir i'r farn fod darpariaeth o fewn Addysg Grefyddol = Da

Deuir i'r farn fod darpariaeth o fewn Addysg Grefyddol = Da

Cwestiwn Allweddol 3: Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol? YDY

•

Cyfeiriadau: Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94)

Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

- Mae gwasanaeth boreol unai yn y dosbarth neu'r neuadd yn amrywiol ac yn gosod cywair cywir i'r plant ar ddechrau pob dydd yn yr ysgol.
- Bydd y plant yn derbyn amrywiaeth o straeon h.y. straeon o'r Beibl, straeon cyfoes moesol a thasgau ymarferol.
- Bydd yr ysgol i gyd yn cyd ganu emynau traddodiadol a chyfoes yn rheolaidd sydd yn ychwanegu at ddealltwriaeth y plant o addoli ar y cyd.
- Bydd y plant yn parchu agweddau a straeon o'r Beibl trwy wrando ar y ficer lleol, gweinidog lleol a swyddog coleg y Bala yn rheolaidd yn ystod y flwyddyn. Anelir iddynt ymweld o leiaf unwaith pob hanner tymor. Yn sgil hyn bydd y plant yn ennyn dealltwriaeth ehangach a dyfnach o grefydd Cristnogol.
- Bydd yr ysgol yn cynnal gwasanaeth Diolchgarwch yn y Capel a dathliadau'r Pasg yng Ngorlan. Mae hyn yn cyfoethogi dealltwriaeth y plant o fannau addoli yn eu milltir sgwâr a'r defnydd ohonynt i addoli ar y cyd o fewn cymdeithas.

Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

- Creu naws arbennig i'r gwasanaethau er mwyn annog ethos o fyfyrddod; e.e cerddoriaeth arbennig, cannyllau a.y.y.b.

Deuir i'r farn fod addoli ar y cyd = Da

Dyddiad: Ionawr 18fed, 2015

Enw'r Ysgol: Dyffryn Ardudwy

Cyfeiriad: Ysgol Dyffryn Ardudwy, Dyffryn Ardudwy, Gwynedd.

Addysg Grefyddol**Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?**

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion, asesiadau athrawon a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol; Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009).

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

Mae ystod eang o dasgau wedi eu cwblhau yn llyfrau gwaith y plant.e.e. sgysiau a deialogau, myfyrdodau, llythyrau, portreadau, gweddiau a.y.y.b.

Mae adroddiadau monitro gwersi hefyd yn cadarnhau bod llawer o'r plant wedi cael cyfleoedd i ymdrin â chwestiynau bywyd megis tlodi, rhyfel a thegwch. Mae adroddiadau Craffu ar Lyfrau hefyd yn nodi bod gan y disgyblion ddealltwriaeth dda o symbolau a defodau crefyddol.

Mae disgyblion yr ysgol yn gwneud cynnydd disgwylidig .

Safonau medrau llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl

Mae adroddiadau monitro eto'n cadarnhau bod y disgyblion wedi bod yn cael cyfleoedd rheolaidd i ddarllen er mwyn cywain gwybodaeth gan ddefnyddio TGCh ac fe gyflwynir llawer o gwaith trwy gyfrwng rhaglenni prosesu geiriau.

Mae adroddiadau arsylwi gwersi yn dangos bod cyfleoedd rheoliadd wedi bod i ddatblygu sgiliau meddwl megis mynegi barn, trafod a holi cwestiynau e.e. holi'r ficer lleol.

Mae disgyblion CA2 yn defnyddio'r medrau'n effeithiol ac, ar y cyfan, i'r un safon yn y Gymraeg a'r Saesneg.

Materion i gael sylw

Mae angen sicrhau bod digon o gyfleoedd i ddisgyblion gyflawni tasgau ysgrifennu estynedig o fewn y cwricwlwm Addysg Grefyddol. (tueddiad i weld paragraffau yn hytrach na darnau estynedig o waith.

Mae angen darparu mwy o gyfleoedd i ddatblygu rhifedd trwy gyfrwng Addysg Grefyddol.

Rhagorol**Da**

X

Digonol**Anfoddhaol****Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?**

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol; Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009).

Yr addysgu mewn addysg grefyddol: cynllunio ac amrediad o strategaethau

Mae cynlluniau gwaith tymor canolig a byr yn sicrhau bod ein darpariaeth ar gyfer Addysg Grefyddol yn dda. Mae'r athrawon yn sicrhau bod agweddau Addysg Grefyddol yn rhan annatod o phob thema dymhorol ac mae arfarniadau diweddar yn cadarnhau bod yr addysgu'n briodol gyda chyflwyniadau symbylus yn cael eu defnyddio i ysgogi gwaith y plant.

Mae plant yr adrna iau yn derbyn awr yr wythnos o wers Addysg Grefyddol ac mae ymarferion craffu hefyd yn dangos bod darpariaeth dda ar gyfer cyflwyno Addysgol grefyddol yn y CS.

Yn ogystal, mae effaith ein strategaethau Asesu Ar Gyfer Dysgu wedi gwella gallu'r plant i drafod eu syniadau gyda'i gilydd.

Darpariaeth ar gyfer y medrau: llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl

Mae dull cynllunio tymhorol yr ysgol yn sicrhau bod yn rhaid i'r medrau gael sylw teilwng o fewn pob cynllun gwaith.

Materion i gael sylw

Mae angen sicrhau bod y ddarpariaeth ar gyfer datblygu gwaith ym ymwneud â chrefyddau eraill. Angen sicrhau bod disgyblion yn ail-ymweld â Gridiau GEU ar ôl cwblhau unedau o waith.

Rhagorol		Da	X	Digonol		Anfoddhaol	
----------	--	----	---	---------	--	------------	--

Addoli ar y Cyd

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?	Ydy	Nac ydy
--	-----	---------

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94), Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru, Mehefin 2012).

Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

Mae polisi Addoli Ar Y Cyd gan yr ysgol. Mae hwn yn sicrhau bod egwyddorion, strwythr, amserlen a dilyniant i'r addoli. Mae'r cynllun yn nodi'r agweddau a gyflwynir megis straeon Beibliadd, straeon gyda goblygiadau moesol, cymdeithasol ac ysbrydol iddynt yn ogystal ag agweddau o ABaCh. Mae'r polisi yma'n cyfeirio at wasanaethau dosbarth, gwasanaethau ysgol gyfan ac yn ystyried rôl ymwelwyr i'r ysgol ar gyfer cynnal gwasanaethau megis cynllun 'Agor y Llyfr' a weithredir gan yr Eglwys leol.

Nodwyd gan yr arolygwyr yn dilyn gweld ein gwasanaeth boreuol bod ein darpariaeth ar gyfer datblygiad moesol y disgyblion yn dda.

Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

Sicrhau mwy o gyfleoedd i'r disgyblion gymryd rhan yn y gwasanaethau ysgol gyfan.

Datblygu gwaith y Cyngor Ysgol i fod yn mynegi barn ar yr hyn yr hoffent ei weld yn datblygu'n y gwasanaethau.

Rhagorol		Da	X	Digonol		Anfoddhaol	
----------	--	----	---	---------	--	------------	--

Llofnod: Ann Jones (Pennaeth)

Dyddiad: Ionawr 21/01/15

Enw'r Ysgol: Ysgol Y Garreg

Cyfeiriad: Llanfrothen, Penrhyndeudraeth, Gwynedd. LL48 6LJ

Addysg Grefyddol**Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?**

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion, asesiadau athrawon a chyfweliadau â disgyblion.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol; Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009).

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

Safonau yn dda erbyn diwedd CA2, gyda'r rhan fwyaf y disgyblion yn gwneud y cynnydd disgwylidig (2 lefel) o'r CS i CA2. Noder eu cyrhaeddiadau yn fanwl ar system asesu a thracio'r ysgol gyfan. Datblygir eu gwybodaeth, eu gallu i drafod, yn ogystal a'u syniadau personol. Wrth graffu ar waith y dysgwyr, gweler ei fod hefyd yn adlewyrchu gofynion y Maes Llafur Cytun. Caiff safonau eu monitro yn ôl amserlen cylch 3 mlynedd yr ysgol.

Safonau medrau llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl

Datblygir a defnyddir sgiliau Llythrennedd yn dda iawn drwy'r pwnc yn y CS a CA2. Gall pob disgybl gofnodi, esbonio a chynnig rhesymau dilys ar eu lefel eu hunain – ar lafar ac yn ysgrifenedig, yn y Gymraeg a / neu'r Saesneg. Gweler ystod o ffurfiau ysgrifennu ee cerdd, disgrifiadau, mynegi barn, cerdyn post, gyda'r disgyblion â'r sgiliau priodol ar gyfer eu gallu i ymchwilio, darllen gwybodaeth cyfeiriol, a chofnodi. Symbolau marcio a'r defnydd o MPLI yn gyson drwy'r gwaith fel ag y mae ym mhob gwaith ysgrifenedig, llafar a darllen eraill.

Datblygir a defnyddir sgiliau Rhifedd yn briodol drwy'r pwnc yn y CS ac yn CA2. Gwneir hyn pan / os mae cyfle addas a pherthnasol wedi ei gynllunio i wneud hynny yn codi ee pellter a graddfeydd wrth drafod pererindod, oriau goleuni a phatrymau wrth drafod yr Hindwiaid.

Safonau TGCh yn datblygu'n dda, gyda'r disgyblion mwy hyderus a galluog i ymchwilio, cofnodi a chyflwyno eu gwaith gan ddefnyddio TGCh yn effeithiol. Enghreifftiau arbennig megis llyfryn gwybodaeth y Pasg, This is War, This is Peace, Mari Jones a'r Beibl.

Safonau AagD yn gyson dda gyda'r disgyblion yn meddu ar y sgiliau sydd eu hangen i drafod, pwysu a mesur, cofnodi, dod i gasgliad, cyfiawnhau dewisiadau. (ee cynllunio gwaith, llinell barn, rhestru deimwnt, MPLI, cyd asesu eu gwaith)

Materion i gael sylw**Rhagorol****Da**

√

Digonol**Anfoddhaol****Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?**

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol, Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009).

Yr addysgu mewn addysg grefyddol: cynllunio ac amrediad o strategaethau

Addysgir Addysg Grefyddol yn wythnosol. Cynllunio manwl a bwriadus yn sicrhau dysgu ac addysgu da. Cynlluniau yn cael eu

defnyddio'n dda i gynnig ystod eang o feysydd Addysg Grefyddol i ddatblygu gwybodaeth a dealltwriaeth y disgyblion. Fel cydlynnydd y pwnc, mae gan yr athrawon gaffael arbennig ar wybodaeth bynciol, a sut i ddatblygu medrau'r disgyblion drwy'r maes.

Darpariaeth ar gyfer y medrau: llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl

Defnyddir ystod eang o strategaethau ac adnoddau dysgu ac addysgu er mwyn sicrhau datblygiad cryf yn y medrau.

Materion i gael sylw

- Dengys ganlyniadau holiaduron disgyblion (Mai 2014) nad oedd 30% o ddisgyblion CA2 yn mwynhau'r pwnc oherwydd eu bod o'r farn ei fod yn ddiflas. Gwnaed ymdrech yn dilyn hyn i sicrhau cynnwys mwy o weithgareddau mwy ymarferol yn yr unedau thema er mwyn dyfnhau eu dealltwriaeth yn ogystal a cheisio sicrhau eu mwynhad o'r pwnc.
- Parhau i sicrhau cynllunio bwriadus a manwl er mwyn cyflawni gofynion y Maes Llafur Cytun a gofynion y Ff Lythrennedd a Rhifedd.

Rhagorol		Da	√	Digonol		Anfoddhaol	
----------	--	----	---	---------	--	------------	--

Addoli ar y Cyd

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?	Ydy	√	Nac ydy
--	-----	---	---------

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94), Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru, Mehefin 2012).

Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

- Aelodau o'r gymuned yn cynnal gwasaneth arbennig (hwyliog, ymarferol, plant yn cymryd rhan, dilyn trefn gwasanaeth penodol) yn wythnosol gan ddilyn cynllun 'Agor y Llyfr'.
- Ethos ac ymdeimlad arbennig yn ein gwasanaethau torfol – holl ddisgyblion yn hynod yn y dull maent yn dangos parch, gwrando yn rhagorol, cymryd rhan ac yn myfyrio.
- Addoli ar y cyd wedi ei gynllunio yn fwriadus er mwyn sicrhau datblygu sgiliau llythrennedd, gwybodaeth, trafod a mynegi barn, dangos empathi a goddefgarwch tuag at eraill. ee dilyn stori Moses, straeon am oddefgarwch yn ymwneud â hiliaeth, straeon ag iddynt wers i'w dysgu.
- Disgyblion CA2 yn mwynhau cymryd rhan gan wneud hynny yn hyderus ac effeithiol ee actio cymeriad, darllen, adrodd, myfyrio, cyflwyno.
- Trafodir a chyflwynir waith elusennau yn gyson gan gefnogi ystod o weithgareddau ariannol i helpu eraill. Yn ogystal caiff y disgyblion y cyfle i ddewis elusennau sydd i dderbyn ein haelioni ee Children With Cancer, Plant Mewn Angen, Save The Children, Bore Coffi Macmillan.

Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

Rhagorol		Da	√	Digonol		Anfoddhaol	
----------	--	----	---	---------	--	------------	--

Llofnod: *SWWilliams*

(Pennaeth)

Dyddiad: 26 / 1 / 15

Addysg Grefyddol

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?

- Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion, asesiadau athrawon a chyfweliadau â disgyblion.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad.

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol; Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009).

Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu

Mae safonau Addysg Grefyddol y disgyblion yn dda ar draws yr ysgol. Dengys adroddiad craffu ar lyfrau'r disgyblion fod cynnydd da yng ngwaith y disgyblion. Mae bron bob un o'r disgyblion yn deall ac yn gallu egluro yn glir beth yw tegwch, cyfeillgarwch, caredigrwydd, gofal a chariad tuag at eraill.

Mae aelodau'r Cyngor Ysgol yn trafod a chynllunio gweithgareddau dyngarol megis trefnu bore coffi MacMillan, Plant Mewn Angen, Unicef. Aelodau'r Cyngor sy'n penderfynu pa elusen fydd yn derbyn arian casgliad Diolchgarwch yr ysgol.

Mae bob un disgybl o'r ysgol yn ymweld a chapeli lleol i gynnal gwasanaeth Diolchgarwch yn flynyddol ac yn ymweld a Chartref yr Henod i gynnal gwasanaethau Diolch a Nadolig – mae hyn yn arfer rhagorol. Dengys adroddiad Llywodraethwraig fod y disgyblion yn ymateb yn ddeallus a gonest iawn mewn gwasanaethau ac yn cymryd rhan flaenllaw.

Safonau medrau llythrennedd, rhifedd, TGCH a meddwl

Mae'r llyfrau yn arddangos medrau llythrennedd, rhifedd, TGCH a meddwl da ac yn arddangos cynnydd.

Materion i gael sylw

Mwy o waith ysgrifennu estynedig.

Rhagorol

Da

✓

Digonol

Anfoddhaol

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?

- Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addarwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir.
- Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel.
- Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2.
- Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol).
-

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol, Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009).

Yr addysgu mewn addysg grefyddol: cynllunio ac amrediad o strategaethau

Rhoddir amser penodol bob wythnos i Addysg Grefyddol – yng Nghyfnod Sylfaen rhoddir unai gwrs Addysg Grefyddol neu cyfle i ddisgyblion drafod materion megis - pwysigrwydd cyfeillgarwch, tegwch, caredigrwydd yn ystod cyfnodau Amser Cylch.

Yng Nghyfnod Allweddol 2 rhoddir un wers Addysg Grefyddol yn wythnosol.

Mae'r athrawon a gwybodaeth pynciol da.
Cynllunir ymweliadau ac addoldai lleol, defnyddir arteffactau crefyddol e.e. mat gweddi a defnyddio fidio a gwefannau i gyflwyno uned o waith arbennig.
Dengys adroddiad craffu ar lyfrau fod yr athrawon yn gosod nod a mpl ar gyfer y rhanfwyaf o'r gwersi.

Darpariaeth ar gyfer y medrau: llythrennedd, rhifedd, TGCh a meddwl

Cynllunir gweithgareddau yn fanwl a diddorol gan nodi sgiliau FfLIRh a'r Maes Llafur Cytun Lleol. Defnyddir amrywiaeth o adnoddau megis Pobl, Credoau a Chwestiynau ar gyfer annog y disgyblion i feddwl a mynegi barn.

Materion i gael sylw

Mwy o sylw i Rifedd yn y gwersi Addysg Grefyddol.

Rhagorol		Da	✓	Digonol		Anfoddhaol	
----------	--	----	---	---------	--	------------	--

Addoli ar y Cyd

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?	✓ Ydy	Nac ydy
--	-------	---------

Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94), Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru, Mehefin 2012).

Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

Dengys adroddiad monitro Addoli ar y Cyd gan y Llywodraethwyr fod ansawdd yr addoli yn dda iawn. Cynhelir Addoli ar y Cyd yn ddyddiol yn yr ysgol – tair gwaith ysgol gyfan a dwy addoli yn y dosbarthiadau. Rhoddi'r cyfle i'r disgyblion gymryd rhan drwy ganu, ymateb, darllen, cynnal gwasanaethau. Mae athrawon yr ysgol yn cymryd eu tro i gynnal gwasanaethau ysgol gyfan yn wythnosol. Mae disgyblion blwyddyn 2 yn cyd-gynllunio gwasanaethau e.e. Gwasanaeth Diolchgarwch gyda'r athrawes. Mae'r disgyblion i gyd yn cymryd rhan yng Ngwasanaethau Cyhoeddus gan yr ysgol – e.e. Gwasanaeth Diolchgarwch, Nadolig. Mae ei sgiliau llefaru a gwrando ar eraill yn dda iawn - maent yn dangos parch tuag at eraill wrth wrando ac ymateb iddynt yn ddeallus a bonheddig. Mae sgiliau darllen yn gyhoeddus a perfformio Gwasanaeth ar gyfer cynlleidfa yn dda iawn. Caiff y disgyblion gyfleoedd bob mis i wrando a chymryd rhan mewn gwasanaeth gan Weinidog yr Ardal a Pennaeth Coleg Y Bala. Yn ystod y cyfnodau yma dangosai'r disgyblion ddealltwriaeth cadarn o storïau o'r Beibl a hefyd am gariad Duw a Christ.

Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd

Gwrando ar gerddoriaeth i greu naws.
Defnyddio Bwrdd Gwyn Rhyngweithiol i arddangos fidio ayyb.

Rhagorol	✓	Da		Digonol		Anfoddhaol	
----------	---	----	--	---------	--	------------	--

Llofnod: *Jano Owen* (Pennaeth)

Dydddiad: 23ain o Ionawr, 2015.

Cynllun Gweithredu CYSAG Gwynedd 2014-15 DRAFFT

Adroddiad Blynyddol CYSAG Gwynedd 2012-13	Camau Gweithredu 2013-15 ALI (Awdurdod Lleol) AS (Arweinydd System) AC (Aelodau CYSAG)	Tystiolaeth	Deilliannau	
Datblygu arweinyddiaeth dda ym maes addysg grefyddol ac addoli ar y cyd Tudalen 8	<ul style="list-style-type: none"> Sicrhau bod pob ysgol yn derbyn arweiniad ar hunan arfarnu addysg grefyddol ac addoli ar y cyd. (ALI, AS, AC) Cyflwyno amserlen a threfn hunan arfarnu (ALI) Rhannu arferion da mewn cyfarfodydd CYSAG. (ALI) Hwyluso rhannu arferion da (ALI) 	<ul style="list-style-type: none"> Canllawiau hunan arfarnu Amserlen a threfn hunan arfarnu. Adroddiadau Hunan arfarnu'r ysgolion Cofnodion CYSAG Gwynedd Cofnodion cyfarfodydd athrawon. 	<ul style="list-style-type: none"> Bron bob un ysgol wedi cyflwyno hunan arfarniad o safonau addysg grefyddol ac addoli ar y cyd erbyn Haf 2015. CYSAG wedi paratoi adroddiad crynodol tymhorol a blynyddol o safonau addysg grefyddol ac addoli ar y cyd. Gwahodd ysgolion i gyflwyno eu harferion gorau i aelodau CYSAG 	
Cau'r bwlch rhwng cyflawniadau bechgyn a merched yn TGAU. Tudalen 11 a 12	<ul style="list-style-type: none"> CYSAG i lythyru penaethiaid uwchradd i sicrhau bod athrawon yn cael mynediad i gefnogaeth CBAC ac yn ymwybodol o Adroddiad Thematig ESTYN. (ALI) Annog athrawon TGAU i rannu arferion da mewn rhwydwaith/CDP. (ALI + AC) 	<ul style="list-style-type: none"> Llythyron i benaethiaid Cofnodion rhwydwaith/CDP addysg grefyddol TGAU Cylchlythyr/adroddiad y Prif Arholwr. 	<ul style="list-style-type: none"> Mwy o fechgyn yn dewis TGAU Astudiaethau Crefyddol; Y bwlch rhwng canlyniadau'r bechgyn a'r marchod yn parhau i gau. 	
Diweddarau gwybodaeth athrawon addysg grefyddol, e.e. canllawiau Llywodraeth Cymru, ESTYN. Tudalen 14	<ul style="list-style-type: none"> CYSAG i ddiweddarau a cylchredeg restr o ganllawiau perthnasol. (ALI) 	<ul style="list-style-type: none"> Llythyr/Cylchlythyr i ysgolion Y dogfennau ar gael ar wefan Moodle CYNNAL. 	<ul style="list-style-type: none"> Hunan arfarniadau ysgolion yn dangos bod athrawon yn cynllunio gwersi sy'n ymateb i arweiniad Llywodraeth Cymru (cynradd ac uwchradd) ac yn adlewyrchu arferion da Adroddiad thematig ESTYN (uwchradd) 	
Hwyluso Addoli ar y Cyd o ansawdd Tudalen 15	<ul style="list-style-type: none"> CYSAG i lythyru ysgolion i sicrhau bod athrawon yn ymwybodol o'r deunyddiau diweddaraf ar gyfer addoli ar y cyd. (ALI) Codi ymwybyddiaeth aelodau CYSAG o natur addoli ar y cyd mewn ysgolion. (AC) 	<ul style="list-style-type: none"> Llythyr/cylchlythyr i ysgolion Adroddiadau llafar aelodau CYSAG Cyfeiriadau tuag at addoli ar y cyd yn adroddiadau ESTYN 	<ul style="list-style-type: none"> Adroddiadau ESTYN yn nodi bod addoli ar y cyd yn dda. Pob ysgol yn cydymffurfio â'r gofynion statudol. Gwell dealltwriaeth ymhlith aelodau CYSAG o natur addoli ar y cyd mewn ysgolion. 	

GWYNEDD SACRE Action Plan 2013-15 DRAFT

GWYNEDD SACRE Annual Report 2012-13	Action points 2014-15 LA (Local Authority) SL (System Leader) SM (SACRE member)	Evidence	Outcomes	
Develop good leadership in religious education and collective worship Page 8	<ul style="list-style-type: none"> Ensure that all schools receive guidance on self evaluation of religious education and collective worship. (LA, SL, SM) Establish a self evaluation timetable, process and procedures. (LA) Share good practice in SACRE meetings. (LA) Facilitate good practice (LA) 	<ul style="list-style-type: none"> Self evaluation guidance Self evaluation timetable and procedures Schools' self evaluation reports Minutes of SACRE meetings Minutes of teachers' meetings 	<ul style="list-style-type: none"> Nearly all schools will have submitted a self evaluation report on standards of religious education and collective worship by Summer 2015. SACRE will have prepared a termly and annual summative report on the standards of RE and collective worship by Summer 2015. Invite schools to share their best practice at SACRE meetings. 	
Close the gap between standards attained by boys and girls at GCSE. Page 11-12	<ul style="list-style-type: none"> SACRE to urge secondary headteachers to ensure that teachers have access to WJEC support and that they are aware of ESTYN's Thematic Report (LA) Encourage GCSE teachers to share good practice at network/PLC meetings. (LA, SM) 	<ul style="list-style-type: none"> Letters to headteachers Minutes of network/PLC meetings Chief Examiner's report/newsletter 	<ul style="list-style-type: none"> More boys choosing Religious Studies as a GCSE option. The gap between results attained by boys and girls at GCSE continuing to close. 	
Update teachers' knowledge e.g. Welsh Government guidance documents and ESTYN thematic report. Page 14	<ul style="list-style-type: none"> SACRE to circulate an updated list of guidance documents. (LA) 	<ul style="list-style-type: none"> Letter/newsletter Update CYNNAL's Moodle website. 	<ul style="list-style-type: none"> Schools' self evaluation reports show that teachers plan lessons that respond to Welsh Government guidance (primary and secondary) and reflect the good practice identified in the ESTYN Thematic Report (secondary) 	
Facilitate good quality collective worship Page 15	<ul style="list-style-type: none"> SACRE to ensure that teachers are aware of the recent materials available for collective worship (LA) Raise awareness of SACRE members of the nature of collective worship in schools. (SM?) 	<ul style="list-style-type: none"> Letter/newsletter Oral reports by SACRE members References to collective worship in ESTYN reports 	<ul style="list-style-type: none"> ESTYN reports refer to good quality collective worship All schools conform to statutory requirements SACRE members will have an improved understanding of collective worship 	

**Cyfarfod Cymdeithas CYSAAGau Cymru, Torfaen
(Canolfan Byw Egnïol, Pont-y-pŵl), 26 Tachwedd 2014
(10.30am – 3pm)**

***Wales Association of SACREs meeting, Torfaen (Pontypool
Active Living Centre, Pontypool), 26 November 2014
(10.30am – 3pm)***

<p>Ynys Môn / Anglesey Bethan James Rheinallt Thomas</p> <p>Blaenau Gwent Gill Vaisey Elizabeth Arthur</p> <p>Pen-y-bont ar Ogwr / Bridgend Edward Evans Vicky Thomas</p> <p>Caerffili/ Caerphilly Vicky Thomas Eryl Williams</p> <p>Caerdydd / Cardiff</p> <p>Sir Gaerfyrddin / Carmarthenshire Mary Parry</p> <p>Ceredigion</p> <p>Conwy Phil Lord Nicholas Richter</p>	<p>Sir Ddinbych / Denbighshire Phil Lord</p> <p>Sir y Fflint / Flintshire Phil Lord</p> <p>Gwynedd Bethan James</p> <p>Merthyr Tudful / Merthyr Tydfil Y Cyng./ Vicky Thomas</p> <p>Sir Fynwy / Monmouthshire Gill Vaisey Sharon Perry Philips Sue Cave Neeta Singh Baicher Soam Sharma</p> <p>Castell-nedd Port Talbot / Neath and Port Talbot Rachel Samuel</p> <p>Casnewydd / Newport Vicky Thomas Huw Stephens Neeta Singh Baicher Sally Northcott Amanda B. Davies Soam Sharma</p> <p>Sir Benfro / Pembrokeshire Huw George</p> <p>Powys John Mitson</p>	<p>Rhondda Cynon Taf</p> <p>Abertawe / Swansea Vicky Thomas</p> <p>Torfaen /Torfaen Vicky Thomas Margaret Oelmann Marilyn Frazer Paul Cameron Ian Thomas Helen Bevan Ken Jacobs Ruth Frost</p> <p>Bro Morgannwg / Vale of Glamorgan Ramez Delpak</p> <p>Wrecsam / Wrexham Tania ap Sion Libby Jones</p> <p>Sylwedyddion / Observers Tudor Thomas (CBAC/WJEC) Andrew Pearce (CBAC/WJEC) Eldon Phillips (REMW)</p>
---	---	--

Minutes

1. Cyflwyniad a chroeso / *Introduction and welcome*

Chair, Tania ap Sion, introduced the Chief Executive Officer of Torfaen County Council, Alison Ward and thanked her on behalf of WASACRE for hosting the meeting.

Alison Ward welcomed members to Pontypool and thanked the Choir who sang during the arrival of members and guests to the meeting. She commented how good it was to see young people committed to the arts. Alison Ward went on to thank members of Torfaen SACRE and teachers and pupils for the work in religious education in Torfaen schools. Thanks were also given to the SACRE Clerk for Torfaen, Debbie Cummings for the huge amount of work that she put into the organising the meeting. Alison Ward wished members an enjoyable meeting and expressed her hope that all present would contribute in order to make it worthwhile. It was acknowledged that RE is in a different position than other subjects and that it is the responsibility of each Local Authority to ensure RE is taught well and that effective support is there for teachers and pupils. Members were assured that Torfaen Local Authority takes this responsibility very seriously and that RE greatly enriches the life of all pupils. Members were reminded that in this time of austerity it is important to develop moral values, which is something that RE helps to do. Alison Ward officially welcomed WASACRE on behalf of Torfaen SACRE and applauded the work that WASACRE has recently been involved in with regard to the current Curriculum review in Wales and its meeting with Professor Donaldson who is leading the review. She finished by pointing out that even though Local Authorities in Wales are facing difficult financial situations the national agenda needs to be continued and as SACREs we can help to do that. WASACRE was thanked for its work and achievements.

Tania ap Sion thanked Alison Ward and the Deputy Mayor, Ken Jacobs and Head of Education in Torfaen who were present at the beginning of the meeting, and echoed thanks to the Choir of St Albans and the displays of work from Torfaen schools. Tania ap Sion also extended an official welcome to Eldon Phillips representing REMW as REMW's new Chair.

2. Adfyfyrion tawel / *Quiet reflection*

The Chair led members in a quiet reflection.

3. Ymddiheuriadau / *Apologies*

Fiona Thomas, Gavin Craigen, Jen Malcolm, Miriam Amlyn, Wyn Meredith, Cllr Michael Gray, Rachel Thomas, Margaret Evitts, Christine Robinson, Leslie Francis, Helen Gibbon, Meinir Loader.

4. Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ym Mhowys, 2 Gorffennaf 2014 / *Minutes of meeting held in Powys, 2 July 2014*

Minutes were accepted as a correct record. Proposed by Rheinallt Thomas and seconded by Phil Lord.

5. Materion yn codi / Matters arising

P2. Item 4. Tania ap Sion confirmed that the link from the WASACRE website to *RENNews* will be created and this is in the process of being done. Gill Vaisey raised the concern that the link from Google to the English *RENNews* page is not working. Libby Jones will email Rachel Thomas about this.

P4. Item 5. Updates- REC representation. We are currently looking at WASACRE representation at board level on the RE Council for England and Wales and this needs to be clarified. Eldon Philips was at the last REC meeting and a report was on the agenda from Wales but not given. Libby Jones has contacted REC to clarify this representation so that we can move forward. Tudor Thomas (WJEC) said that it is very important to have representation from WASACRE so that we can keep REC informed of developments and opinions in Wales, because the REC is the main influence in England on RE in schools.

P4. Reinstatement of meeting with the Minister for Education and Skills. Vicky Thomas raised this as an important issue and one that must be pursued. It is important that we keep it on the agenda as we have achieved a great deal as a result of this annual meeting in the past, for example, the Estyn Thematic Review and the 6th Form Holocaust trip.

P6. (d) Training. Bethan James, Chair of NAPfRE confirmed that the group is looking at different models for training. The main discussion at the NAPfRE meeting on the preceding day was how to respond to the agreed syllabus review. We have agreed to meet in February following the Donaldson Report publication, so that we can work out what the needs are in relation to this.

The venue for next meeting was confirmed as the Orangery at Margam Park in Neath Port Talbot.

6. Diweddariadau/Up-dates

Tudor Thomas- WJEC

Tudor Thomas drew members' attention to a stakeholders' meeting on Thursday, 27 November 2014, which Welsh Government had asked WJEC to convene. The meeting would discuss changes in the RS examinations and would involve members of different faith bodies, higher education and WASACRE. Tania ap Sion would be attending on behalf of WASACRE.

The current picture is complex in England and Wales where there is a split in the curriculum. First teaching 2016 in England will be changed at all levels and Wales will follow suit.

The England review is out for consultation and Welsh Government will adopt the changes as in England. However, in England the AS and A2 will be stand-alone qualifications whereas in Wales AS will still feed into A2. There will be no exam in January in England or Wales. With GCSE RS in England the main change is that students must study two different religions in order to avoid a narrow study. Humanism may also appear and there is a possibility that the British Humanist Association will lobby for this.

Wales will have more freedom than England. Wales can either adopt the English model and change completely, or just slightly change the existing WJEC model in order to update it. Mark Campion from Estyn spoke at the WASACRE conference (October 2013) about the RS GCSE being very good/ popular and worthwhile/successful. Wales will also be able to continue the modular route instead of having to move towards linear exams like England. WJEC will have to decide if they are going to enforce the study of two religions like England.

Members were encouraged to feed their views to Tudor, Andrew Pearce and/or Tania ap Sion in time for the meeting the next day and were told that there would be a broader consultation in the near future.

Chair, Tania ap Sion thanked Tudor for his update. A discussion ensued regarding Humanism and issues surrounding the study of two different religions. Members agreed that we need a syllabus that serves the pupils well and prepares them for their future life in a multi-cultural society. Tudor Thomas felt confident that the standards at GCSE level in Wales are comparable to England. Four hundred schools in England follow the WJEC RS Specifications, so there is a demand for them and they are valued. RS results in Wales are also very high and this is something that we should be proud of. He felt that Wales is in a position to cherry pick the best of the changes from England. Vicky Thomas commented that Wales designed the Short Course that was taken up by England and Wales, and we must not lose sight of the importance of the contemporary society aspect of the current specification. The proposed changes in England have less focus on this. A Monmouthshire teacher commented that by entering students for the linear examinations it allows for the full development of the pupils' subject knowledge and skills. Pupils who achieve a B in year 10 could achieve an A* in year 11. Tudor Thomas responded by saying that WJEC would always push for pupil/teacher choice. Parents value provision now and it is important to listen.

Phil Lord noted that the England consultation closes on 29 December 2014. As there would be no SACRE meetings before then, it is important for individuals to respond to the consultation.

Neeta Singh Baicher commented that we would welcome all major religions to be taught in schools. Pupils would not get that broader perspective if only one religion were studied.

7. Cyflwyniadau / Presentations:

NAPfRE: Cyflwyniad gan CBAC – Beth mae'r data yn dysgu i ni / A presentation by WJEC- What does the data tell us?

Andrew Pearce shared with members the WJEC Religious Studies data feedback for GCSE, AS and A2. A copy of the PowerPoint presentation is available on the WASACRE website for members to view. Members present were pleased to note that the Religious Studies results were very good and some members felt that the flexibility with entries should be retained in order to retain a pupil-centred qualification process in the future.

Vicky Thomas asked whether some schools are now moving from Religious Studies short course to Religious Studies full course in the same lesson time in order to improve the schools' capped points scores and is this because the results have been so good? Andrew Pearce confirmed that the Religious Studies full course is more important to schools with regard to statistics and also helps students in achieving their Welsh Baccalaureate qualification. Andrew Pearce went on to say that in schools where more time is being sought for maths and science, at the risk of losing Key Stage 4 RE, teachers can argue that full course Religious Studies results are valuable and higher than other non-core subjects, but need less time to achieve than others. GCSE Religious Studies can help with easing timetabling difficulties with the new curriculum changes, count towards statistics and help pupils to achieve the Welsh Baccalaureate. Andrew urged members to take the presentation back to their own SACREs and use it to compare with the Religious Studies results in their own local authorities.

CYSAG Sir Fynwy / Monmouthshire SACRE: Celebrating RE Transition Project (year 6 pupils)

Members of Monmouthshire SACRE described their part in this successful Transition event where pupils from year 6 and year 11 were involved in a variety of workshops, delivered by different faith group representatives, which allowed pupils to learn about and experience a number of different faiths in a fun and dynamic way. A copy of the presentation is available on the WASACRE website for members to view, and to share with their SACREs as an example of the kind of work SACREs could do to support RE in their local schools.

NAPfRE: CYSAGau a'r trefniadau consortia (adborth) / SACREs and consortia arrangements (feedback)

Members of NAPfRE, Bethan James, Gill Vaisey, Vicky Thomas, Mary Parry, Phil Lord and Libby Jones presented some of the feedback received from WASACRE members from their involvement in the NAPfRE activity at the last meeting. Members were asked to present the questions from this activity to their own SACREs and to feedback their

own answers to Libby Jones. The presentation is also available on the WASACRE website for members to view and the questions are below:

1. How can members contribute to the work of SACREs?
2. How can we ensure regular attendance from the 3 groups and co-opted members?
3. How could you persuade people to become a SACRE member?
4. How can we monitor RE and CW?
5. How can we support schools to deliver good RE and CW?
6. How can we ensure that Local Authorities support the function of SACREs giving them sufficient money/funding?

8. Adroddiad ar gyfarfod y Pwyllgor Gwaith a gynhaliwyd ar 26 Medi 2014 / *Report from the Executive Committee held on 26 September 2014*

The Chair commented that this shows the considerable work that the Executive does for WASACRE.

9. Gohebiaeth / *Correspondence*

None in addition to what has already been included.

10. U.F.A. / *A.O.B.*

Professor Leslie Francis requested that attention be drawn to a survey (received by members at the meeting), concerning 16-18 year old students across Europe, religion and human rights. This survey would continue to help build our body of data on and for young people in Wales. Professor Francis invites those who know or have access to any 6th formers who may be willing to participate in this study to let Libby Jones (WASACRE Secretary) know. The survey is open to all 6th formers, not just those studying RS.

11. Dyddiad y cyfarfod nesaf / *Date for next meeting: 6 Mawrth 2015 (Castell-Nedd) / 6 March 2015, Neath Port Talbot . The Orangery, Margam.*

Dyddiadau cyfarfodydd yn y dyfodol / *Future meeting dates: 25 Mehefin 2015 (Sir y Fflint, yn cynnwys AGM) / 25 June 2015 (Flintshire, includes AGM); 25 Tachwedd 2015 (Blaenau Gwent) / 25 November 2015 (Blaenau Gwent)*

Tania ap Sion gave thanks to Debbie Cummings and Vicky Thomas, Stephan the translator, all our presenters, and WASACRE members for their contributions.

**Cyngor Ymgynghorol Sefydlog
ar Addysg Grefyddol**

**ADRODDIAD BLYNYDDOL
Gwynedd
Medi 2013 – Awst 2014**

Pennaeth Adran Addysg Gwynedd
Dewi Jones

CYNNWYS

ADRAN 1: CRYNODEB GWEITHREDOL

1.1 Rhagair gan Gadeirydd CYSAG

ADRAN 2: CYNGOR I AWDURDOD ADDYSG GWYNEDD

2.1 Swyddogaeth CYSAG Mewn Perthynas ag Addysg Grefyddol

2.2 Y Maes Llafur Cytûn

2.3 Pa mor dda yw safonau?

2.4 Ymateb yr Awdurdod Addysg Lleol

2.5 Addysg Grefyddol a Llywodraeth Cymru

2.6 Addysg Grefyddol ac ESTYN

2.7 Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd

ADRAN 3: ATODIADAU

3.1 Gwybodaeth gyffredinol am gyfansoddiad CYSAG

3.2 Aelodaeth CYSAG Gwynedd 2012-13

3.3 Cyfarfodydd CYSAG a gynhaliwyd yn ystod y cyfnod adrodd

3.4 Rhestr o'r sefydliadau a dderbyniodd gopi o adroddiad

3.5 Templed CYSAG Gwynedd ar gyfer hunan arfarniad ysgolion o safonau addysg grefyddol

3.6 Canllawiau ar gyfer dadansoddi tablau data arholiadau allanol

**ADRAN 1:
CRYNODEB GWEITHREDOL**

Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addysg Grefyddol

Ceir amlinelliad clir o swyddogaeth CYSAG yng Nghylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig.

Mae CYSAG yn cynghori'r Awdurdod Addysg ar faterion yn ymwneud â darparu Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd, ac y mae'n gyfrifol am sefydlu cynulliad achlysurol, Cynhadledd Maes Llafur Cytûn, i gynhyrchu neu ystyried diwygio Maes Llafur Cytûn ar gyfer Addysg Grefyddol.

1.1 Rhagarweiniad gan y Cadeirydd

Mae'n bleser gennyf gyflwyno Adroddiad Blynyddol CYSAG Gwynedd ar gyfer y flwyddyn academaidd 2013-2014. Yn ystod y flwyddyn bu i CYSAG graffu ar adroddiadau hunan arfarnu ysgolion, adroddiadau ESTYN ac asesiadau athrawon CA3 a chanlyniadau TGAU. Cyflwynodd CYSAG Gwynedd argymhellion i sylw'r Awdurdod sy'n ymwneud â datblygu arweinyddiaeth cydlynwyr, ymateb i argymhellion adroddiad thematig ESTYN, rhannu arferion da a bodloni gofynion statudol Y Maes Llafur Cytûn ac addoli ar y cyd.

Mae CYSAG Gwynedd hefyd wedi elwa o'r bartneriaeth gyda Phanel Ymgynghorol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (PYCAG) a Chymdeithas CYSAGau Cymru. Mae cydweithio ar raddfa genedlaethol wedi cyfoethogi ein trafodaethau yng Ngwynedd wrth i ni drafod goblygiadau'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd a diwygiadau arfaethedig Cwricwlwm Cenedlaethol Cymru.

Hoffwn dalu teyrnged i holl aelodau CYSAG Gwynedd, a nifer o swyddogion gan gynnwys Bethan James, Glynda O'Brien a Ken Robinson am eu hymroddiad a'u cymorth yn ystod y flwyddyn. Rydym yn gwerthfawrogi hefyd parodrwydd Mr Wyn Meredith a Mrs Miriam Amlyn i fynychu cyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru ar ein rhan. Hoffwn hefyd ddiolch i gynrychiolwyr yr holl enwadau, undebau a'r grwpiau gwleidyddol wrth iddynt gyflawni eu cyfrifoldebau, a hyderaf y bydd y gwaith trylwyr a'r ymrwymiad yn parhau yn ystod y flwyddyn sydd i ddod.

Cynhorydd E. Selwyn Griffiths
Cadeirydd CYSAG Gwynedd, 2013/2014

ADRAN 2: CYNGOR I AWDURDOD ADDYSG GWYNEDD

2.1 Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addysg Grefyddol

Ceir amlinelliad clir o swyddogaeth CYSAG yng Nghylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig.

Mae CYSAG yn cynghori'r Awdurdod Addysg ar faterion yn ymwneud â darparu Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd, ac y mae'n gyfrifol am sefydlu cynulliad achlysurol, Cynhadledd Maes Llafur Cytûn, i gynhyrchu neu ystyried diwygio Maes Llafur Cytûn ar gyfer Addysg Grefyddol.

2.2 Y Maes Llafur Cytûn

Mae CYSAGau Gwynedd a Môn wedi mabwysiadu'r 'Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol i ddysgwyr 3 i 19 oed' fel Maes Llafur Cytûn Gwynedd a Môn (2008). Hyd at Fawrth 2013, hyrwyddwyd y ddogfen a deunyddiau enghreifftiol gan ymgynghorydd dyniaethau CYNNAL yn ystod cyfnodau hyfforddiant mewn swydd ac mewn ymweliadau i ysgolion. Daeth y gefnogaeth gwricwlaidd i ben ym mis Mawrth 2013.

Prif swyddogaeth CYSAG yw, *'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'*. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1) (a).

2.3 Pa mor dda yw safonau?

Mae CYSAG Gwynedd yn monitro safonau addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- dderbyn crynodeb o hunan arfarniadau ysgolion mewn ymateb i gwestiynau allweddol Fframwaith Arolygu ESTYN;
- ddadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau allanol ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- wirio adroddiadau arolygiadau ESTYN rhag ofn bod cyfeiriad at 'addysg grefyddol' neu 'addoli ar y cyd'.

Gan fod y gefnogaeth ymgynghorol i addysg grefyddol wedi gorffen ym mis Mawrth 2013 mae aelodau CYSAGau Gwynedd a Môn wedi ystyried dulliau amgen o gyflawni eu dyletswyddau i fonitro safonau a chynghori'r awdurdodau addysg. Dosbarthwyd holiadur i aelodau CYSAG Gwynedd (13.06.13) ac ymatebodd deg aelod. Mae'r dadansoddiad (23.10.13) yn dangos bod:

- llawer o aelodau CYSAG Gwynedd yn teimlo'n hyderus yn eu dealltwriaeth o ofynion statudol addoli ar y cyd mewn ysgolion;
- tua hanner o'r aelodau yn barod i ymweld â sesiwn/sesiynau addoli ar y cyd mewn sampl o ysgolion pob tymor. Derbyniwyd enwau 4 aelod

- mwyafrif o aelodau CYSAG Gwynedd yn teimlo'n hyderus yn eu dealltwriaeth o ofynion statudol y Maes Llafur Cytûn ac yn barod i ddarllen a pharatoi dadansoddiad o sampl o hunan arfarniadau ysgol. Derbyniwyd enwau dau ohonynt;
- tua hanner o'r aelodau yn barod i ymweld ag ysgol er mwyn trafod hunan arfarniad yr ysgol gyda'r cydlynnydd addysg grefyddol neu bennaeth adran a derbyniwyd enwau dau ohonynt.

2.3.1 Adroddiadau hunan arfarnu ysgolion

Ers cyfarfod CYSAG Gwynedd (9 Chwefror 2011) penderfynwyd parhau â'r drefn a sefydlwyd eisoes, ac i ofyn i bennaethiaid lenwi taflen hunan arfarnu ddiwygiedig i fonitro safonau. Mae CYSAG Gwynedd, pennaethiaid ysgolion Gwynedd ac aelodau'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (PYCAG) wedi cymeradwyo'r templed a luniwyd mewn ymateb i'r Fframwaith Arolygu Newydd (gweler Atodiad 3.5). Mae clerc CYSAG Gwynedd, sy'n swyddog addysg gyda Chyngor Gwynedd, yn gyfrifol am ddsbarthu a chasglu'r hunan arfarniadau. Gofynnir i ysgolion cynradd ac uwchradd gyflwyno crynodeb o hunan arfarniad yr ysgol i sylw clerc CYSAG Gwynedd yn ystod y flwyddyn pan fydd ESTYN yn arolygu'r ysgol.

Mae Cwmni CYNNAL wedi llunio canllawiau a phatrymlun ar gyfer ysgolion cynradd ac uwchradd sydd yn cynnig arweiniad i bennaethiaid ac athrawon ar sut i fynd ati i gynnal ymarferiad hunan arfarnu a'r math o feini prawf dylent fod yn mesur eu hunain yn eu herbyn. Cyflwynwyd canllawiau ar gyfer arsylwi gwersi, arfarnu samplau o waith dysgwyr, dadansoddi data, dod i farn ar safonau sgiliau trawsgwricwlaidd, ac ar drafod â disgyblion.

Derbyniwyd 9 adroddiad hunan arfarniad gan bennaethiaid ysgolion cynradd yn ystod y flwyddyn: Baladeulyn, Brithdir, Cefn Coch, Dolbadarn, O.M.Edwards, Edmwnd Prys, Pont y Gof, Tanycastell, Tregarth. Derbyniwyd 3 adroddiad hunan arfarniad gan bennaethiaid ysgolion uwchradd: Ysgol Ardudwy, Ysgol Brynrefail, Ysgol Dyffryn Ogwen.

Mae'r adroddiadau hunan arfarnu yn gofyn i ysgolion i ymateb i gwestiwn allweddol 1 a 2 o'r fframwaith arolygu newydd. Mae'r ysgolion yn cyflwyno barn gryno am brif gryfderau cyflawniad y dysgwyr ac yn nodi'r agweddau a fydd yn cael sylw dros y ddwy flynedd nesaf. Maent hefyd yn cyflwyno barn gryno am ansawdd y ddarpariaeth mewn addysg grefyddol ac addoli ar y cyd. Yn sgil y broses o hunan arfarnu safonau, dyfarnodd yr ysgolion y graddau isod:

	Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?				Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol				Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn addoli ar y cyd?			
	Rhagorol	Da	Digonol	Anfoddhaol	Rhagorol	Da	Digonol	Anfoddhaol	Rhagorol	Da	Digonol	Anfoddhaol
Cynradd	1	8				9			2	7		
Uwchradd	1	2			1	2				1	1	
Cyfanswm	2	10			1	11			2	8	1	

Roedd llawer o'r adroddiadau hunan arfarnu yn ymateb i ofynion CYSAGau Gwynedd a Môn trwy gyflwyno sylwadau arfarnol oedd yn seiliedig ar dystiolaeth bendant. Yn yr ychydig o enghreifftiau gorau roedd y sylwadau yn feintiol ac yn fesuradwy. Fodd bynnag, prin oedd y cyfeiriadau at ofynion y Maes Llafur Cytûn mewn ychydig o adroddiadau.

Pa mor dda yw'r deilliannau mewn addysg grefyddol?

Roedd yr ysgolion uwchradd yn ymfalchïo mewn rhai agweddau megis:

- y cynnydd da a welwyd yn safonau addysg grefyddol yng Nghyfnod Allweddol 3, (Ardudwy, Brynrefail, Dyffryn Ogwen);
- perfformiad rhagorol disgyblion CA4 (Dyffryn Ogwen);
- perfformiad da disgyblion yn eu harholiad Uwch Gyfrannol, (Brynrefail);

Roedd yr ysgolion cynradd yn ymfalchïo mewn agweddau megis:

- dealltwriaeth dda'r disgyblion o bwysigrwydd addoli, manau ac arteffactau arbennig i bobl o wahanol grefyddau, (O M Edwards);
- dealltwriaeth dda rhan fwyaf o ddisgyblion y Cyfnod Sylfaen wrth ymateb i gwestiynau megis, *'Pam for Iesu Grist wedi marw?' a 'Beth sy'n gwneud ffrind da?'* (Dolbadarn), *'Ydy Iesu Grist yn mwynhau ei barti pen-blwydd?' 'Ydw i'n diolch digon?'* (Cefn Coch) ;
- bod rhan fwyaf o ddisgyblion y Cyfnod Sylfaen yn gallu cymharu addoliad ac adeiladau crefyddol y pentref, (Dolbadarn);
- y rhan fwyaf o ddisgyblion yng ngwaelod CA2 yn dechrau cydnabod bod ystyr i symbolau crefyddol, (Edmwnd Prys);
- gwybodaeth a dealltwriaeth dda rhan fwyaf o ddisgyblion CA2 wrth ymateb i gwestiynau megis, *'Pam fod pobl yn mynd ar bererindod?'*, *'Beth yw Cristion?'*, *'Beth yw heddwch? Sut a pham y mae gwahanol grefyddau'n diolch?'*(Dolbadarn), *'Pam bod rhai prydiau bwyd mor bwysig i gredinwyr? Beth sy'n creu hapusrwydd?'* *'Sut a pham mae credinwyr yn gofalu am eraill?'* *'Sut mae bod yn dda?'* (Cefn Coch);
- gallu'r rhan fwyaf o ddysgwyr i siarad am eu profiadau eu hunain, i gynnig rhai atebion posibl i gwestiynau crefyddol a/neu sylfaenol ac i gyfiawnhau eu syniadau, (Cefn Coch);
- gallu'r rhan fwyaf o ddysgwyr i ddisgrifio credoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol, ac esbonio pam bod credinwyr yn credu ac yn gweithredu fel y gwnânt, (Cefn Coch);
- gallu ychydig o ddisgyblion CA2 i wneud cysylltiadau rhwng gwahanol grefyddau, (Cefn Coch);
- defnydd da rhan fwyaf o ddisgyblion CA2 o eirfa grefyddol addas, (Cefn Coch, Pont y Gof)
- sgiliau da y rhan fwyaf o ddisgyblion CA2 wrth iddynt holi cwestiynau effeithiol, defnyddio ffynonellau crefyddol ac anghrefyddol, egluro a mynegi barn, (Dolbadarn);
- ansawdd da'r ysgrifennu estynedig wrth ymateb i gwestiynau crefyddol, (Dolbadarn).
- bod y rhan fwyaf o ddisgyblion CA2 yn cyflawni Lefel 4 neu 5 ym maes Addysg Grefyddol, (Brithdir)

Ymhlith yr agweddau a fydd yn cael sylw yn ystod y ddwy flwyddyn nesaf, roedd yr ysgolion yn nodi'r angen i:

- cynyddu'r nifer o fechgyn sy'n cyflawni L7+ mewn addysg grefyddol (Ardudwy) neu wella llythrennedd y bechgyn er mwyn cau'r bwll rhwng bechgyn a merched (Dyffryn Ogwen);
- cynyddu'r nifer o radau A*/A yn y canlyniadau TGAU o fewn y pwnc (Dyffryn Ogwen);
- meithrin sgiliau meddwl ymestynnol y disgyblion, (Dolbadarn)
- sicrhau bod disgyblion yn gallu adnabod meini prawf llwyddiant sy'n eu cynorthwyo i wella'u gwaith mewn addysg grefyddol, (Dolbadarn);

- sicrhau bod cyflawniad dysgwyr yr haen uwch drwy'r ysgol yn fesuradwy yn erbyn gofynion y deilliannau/lefelau uwch ar gyfer addysg grefyddol, (Cefn Coch, Pont y Gof);
- datblygu dealltwriaeth o effaith crefydd ar fywydau credinwyr erbyn diwedd y Cyfnod Sylfaen, (Edmwnd Prys, Pont y Gof);

Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn addysg grefyddol?

Roedd yr ysgolion yn ymfalchïo mewn rhai agweddau megis:

- strategaethau dysgu ac addysg amrywiol a heriol ar waith (Ardudwy);
- ansawdd da (Ardudwy, Brynrefail, O M Edwards) a rhagorol (Dyffryn Ogwen) yr addysgu;
- gwybodaeth bynciol dda a chyfoes yr athrawon addysg grefyddol, (Brynrefail);
- amcanion a nodau dysgu clir a chyraeddadwy mewn addysg grefyddol, (Dyffryn Ogwen);
- tasgau disgybl-ganolog sydd yn sicrhau bod disgyblion yn gallu perchnogi eu dysgu ac ymfalchio yn eu gwaith, (Dyffryn Ogwen);
- sbardunau diddorol a sesiynau cloi priodol sy'n caniatáu i ddisgyblion myfyrio ar eu dysgu (Dyffryn Ogwen);
- y defnydd cyson o strategaethau asesu ar gyfer dysgu a metawybyddiaeth mewn gwersi addysg grefyddol sy'n gwneud y disgyblion yn ddysgwyr hyderus ac annibynnol, (Cefn Coch, Dyffryn Ogwen);
- y gefnogaeth a roddir i ddisgyblion ADY mewn gwersi addysg grefyddol, (Dyffryn Ogwen);
- cynlluniau gwaith pwrpasol a da sy'n dilyn trywydd y plentyn (Dolbadarn) ac yn adeiladu ar fedrau disgyblion, (Dolbadarn, Edmwnd Prys);
- cynlluniau sy'n rhoi cyfle i osod 'cwestiwn mawr' ar ddechrau tymor ac yn defnyddio amrywiaeth o strategaethau yn ysgogi ymchwilio a chyflwyniadau annibynnol, (Brithdir Cefn Coch, Edmwnd Prys, Pont y Gof);
- yr ystod ragorol o brofiadau a gynigir i ddisgyblion: ymweliadau ag addoldai lleol, ymwelwyr, y 'pererindod' ar dir yr ysgol, (Dolbadarn);
- adnoddau storïol, llyfrau gwybodaeth, llyfrau mawr, arteffactau, adnoddau TGCh, ymweliadau/ymwelwyr i'r ysgol i gyd yn creu diddordeb ac yn cyfoethogi'r ddarpariaeth ar gyfer disgyblion y Cyfnod Sylfaen, (Edmwnd Prys, Pont y Gof);
- y cyfleoedd i astudio tair crefydd wahanol yn ystod eu cyfnod yn yr ysgol gynradd: Cristnogaeth, Hindŵaeth ac Islam, (Tanycastell);
- y Gymuned Dysgu Proffesiynol rhwng ysgolion Tregarth a Bodfeurig sydd wedi sicrhau dilyniant a pharhad effeithiol yn narpariaeth addysg grefyddol a Christnogol yr ysgol, (Tregarth);

Ymhlith yr agweddau fydd yn cael sylw yn ystod y ddwy flwyddyn nesaf mae'r ysgolion yn awyddus i:

- ddatblygu mwy o weithgareddau heriol er mwyn ymestyn dysgwyr CA3 a chynyddu'r nifer o lefelau uwch ar ddiwedd CA3, (Brynrefail, Dyffryn Ogwen) gan roi sylw i'r dysgwyr 'galluog a thalentog', (Dyffryn Ogwen);
- gau'r bwloch rhwng y bechgyn a'r merched yn eu hasesiadau ar ddiwedd CA3, (Brynrefail);
- adnabod cyfleoedd yn y cynllun gwaith i allu gosod gwaith cartref penodol i sicrhau cysondeb, (Brynrefail);

- gynyddu'r ganran sy'n derbyn A*/A, A*-C yn eu harholiadau TGAU.
- sicrhau bod dilyniant yn y gwersi addysg grefyddol (O M Edwards) a'r tasgau a gynllunir (Dolbadarn);
- sicrhau bod y tasgau a ddarperir gogyfer a dysgwyr yr haen uwch drwy'r ysgol yn taro llinynnau pendant o fewn gofynion y deilliannau/lefelau ar gyfer addysg grefyddol, (Cefn Coch, Brithdir, Edmwnd Prys, Pont y Gof);
- symleiddio ieithwedd lefelau addysg grefyddol i ddysgwyr CA2 fel y gallant hunan asesu eu gwaith eu hunain a'u cyfoedion, (Cefn Coch);
- ddatblygu portffolio o samplau gwaith penodol o dan 'llinynnau' addysg grefyddol;
- gymhwyso'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol i'r cynlluniau gwaith (Ardudwy, Dyffryn Ogwen, Brithdir);
- ehangu'r gweithgareddau darllen o fewn themâu addysg grefyddol, (Dolbadarn);
- sicrhau bod darnau ysgrifenedig estynedig yn cael eu cyflwyno yn dymhorol (Brithdir, Edmwnd Prys);

Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?

Roedd pob ysgol yn cydymffurfio â'r gofynion statudol.

Roedd llawer o'r ysgolion yn ymfalchïo mewn rhai agweddau megis:

- cyfraniad disgyblion wrth drefnu a pharatoi sesiynau addoli ar y cyd, (Ardudwy, Tregarth) ac wrth gyfrannu yn ddyddiol o'r llwyfan, (Brynrefail);
- cyfraniad y disgyblion i'r sesiynau addoli ar y cyd wrth iddynt fyfyrïo, ymateb, darllen chwarae rôl, gweddïo a chanu emynau, (Baladeulyn, Cefn Coch, Edmwnd Prys, Pont y Gof);
- sesiynau addoli ar y cyd sy'n canolbwyntio ar faterion cyfredol ac yn atgyfnerthu negeseuon moesol (Dyffryn Ogwen);
- amserlen cyd-addoli strwythuredig mewn ysgol eglwysig oedd wedi arwain at ddatblygu'r ymdeimlad bod y sesiwn yn gyfnod arbennig o ymdawelu a myfyrio, (Tregarth);
- y ddarpariaeth dda ar gyfer datblygiad ysbrydol y disgyblion mewn gwersi addysg grefyddol, dyniaethau ac iaith, (Dyffryn Ogwen);
- y trafodaethau o themâu crefyddol sy'n meithrin ysbryd cymunedol ac yn hyrwyddo ethos positif a gofalgar y plant a'i gilydd, (O M Edwards);
- y cydweithio rhagorol rhwng yr ysgol ac arweinwyr crefyddol lleol, (O M Edwards);
- naws ysbrydol arbennig y sesiynau addoli ar y cyd a'r ddarpariaeth dda iawn ar gyfer datblygiad ysbrydol y disgyblion, (Cefn Coch, Dolbadarn).

Ymhlith y materion a fydd yn cael sylw yn ystod y ddwy flynedd nesaf mae:

- monitro effeithiolrwydd addoli ar y cyd yn ystod adegau cofrestru, (Ardudwy);
- cynyddu'r nifer o unigolion gwadd i gymryd y gwasanaeth, (Ardudwy, Baladeulyn);
- efelychu'r arferion da ymhob gwasanaeth (Pont y Gof);
- sicrhau bod y sesiynau addoli ar y cyd yn yr adran Cyfnod Sylfaen (Edmwnd Prys, Pont y Gof) a'r ysgol gyfan (Brynrefail) yn cydymffurfio a'r gofynion statudol;
- datblygu ymhellach ethos yr addoliad er mwyn iddo adlewyrchu rhywbeth sydd ar wahân i weithgareddau arferol yr ysgol ar bob achlysur, (Edmwnd Prys, Pont y Gof, Tregarth);
- datblygu ymhellach gyfranogiad dysgwyr, (Tregarth);

- sicrhau bod cyfrifoldebau wedi eu rhannu a'r holl staff yn deall eu cyfrifoldebau mewn perthynas ag addoli ar y cyd, (Edmwnd Prys, Pont y Gof);
- sicrhau bod mwy o gyswllt rhwng yr ysgol a'r Eglwys a chapeli cyfagos.

Argymhellion CYSAG i Awdurdod Addysg Gwynedd

- Gwella ansawdd hunan arfarniadau addysg grefyddol ac addoli ar y cyd;
- Datblygu gwybodaeth, dealltwriaeth a sgiliau rheolaethol cydlynwyr ac arweinyddion pwnc;
- Llunio camau gweithredu ar gyfer mynd i'r afael âg ysgolion sydd heb gyflwyno adroddiad CYSAG i sylw CYSAG;
- Cytuno ar amserlen a threfn hunan arfarnu fel bod pob ysgol yn ymwybodol o'r disgwyliadau;
- Hwyluso cyfleoedd i athrawon i rannu arferion da ym maes addysg grefyddol ac addoli ar y cyd, a
- Gwahodd un cydlynnydd addysg grefyddol i wneud cyflwyniad yn y cyfarfod dilynol o GYSAG.

2.3.2 Aseidiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau allanol yn y sector uwchradd

Aseidiadau athrawon: Addysg Grefyddol CA3

Mae adrannau yn dod i farn am gyflawniad disgyblion ar sail gwaith y flwyddyn, tasgau asesu a phroffion ac yn defnyddio canfyddiadau'r rhaglen safoni genedlaethol (2010-12) a chanllawiau Llywodraeth Cymru i'w cynorthwyo:

- Addysg Grefyddol: Canllawiau ar gyfer Cyfnodau Allweddol 2 a 3 (2011)
- Proffiliau Enghreifftiol Dysgwyr yng Nghyfnodau Allweddol 2 a 3 mewn Addysg Grefyddol: Canllawiau Ychwanegol (2011)

Nid yw Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru yn casglu canlyniadau CA3 Addysg Grefyddol felly nid oes modd cymharu perfformiad ysgolion uwchradd Môn gydag ysgolion eraill ar draws Cymru. Mae CYNNAL yn casglu data perfformiad CA3 ar ran awdurdodau Môn (M), Gwynedd (G) a Chonwy (C).

Blwyddyn	Ysgolion M+G+C*	Disgyblion		%L5+		%L6+		%L7+	
		Gwynedd	M+G+C	Gwynedd	M+G+C	Gwynedd	M+G+C	Gwynedd	M+G+C
2013	5(5)+5(14)+1(7)	461	1,241	93.7	90	68.5	57.5	24.9	16.8
2012°	5(5)+13(14)+4(7)	1260	2,568	87.2	82.9	51.4	43.8	16.4	12.7
2011	3(5)+11(14)+2(7)	1145	1,767	82.0		40.9		12.6	

* Erbyn diwedd tymor yr Hydref 2013 roedd 5 allan o 14 ysgol yng Ngwynedd wedi cyflwyno data perfformiad CA3, 5 allan o 5 ysgol uwchradd ym Môn ac 1 allan o 7 ysgol yng Nghonwy. Nid oedd yr ysgolion arbennig wedi cyflwyno aseidiadau athrawon ar gyfer addysg grefyddol.

° Daeth y broses o gymedroli portffolios addysg grefyddol i ben yn Haf 2012, felly gellid tybio bod cysondeb yn nealltwriaeth yr ysgolion o'r lefelau cyrhaeddiad

- Cyflwynodd 5 o ysgolion uwchradd Gwynedd data asesiadau athrawon o gyrhaeddiad eu disgyblion ar ddiwedd CA3: Ysgol Dyffryn Ogwen, Ysgol y Moelwyn, Ysgol Tryfan, Ysgol Syr Hugh Owen, Ysgol Glan y Môr.
- Nid yw CYNNAL wedi derbyn data perfformiad CA3 oddi wrth: Ysgol Botwnnog, Ysgol Brynrefail, Ysgol Eifionydd, Ysgol y Gader, Ysgol Uwchradd Tywyn, Ysgol y Berwyn, Ysgol Ardudwy, Ysgol Friars, Ysgol Tryfan.
- Aseswyd 675 o ddisgyblion CA3 yn Haf 2012.
- Cyflawnodd 93.7% o ddisgyblion CA3 Gwynedd Lefel 5+ mewn Addysg Grefyddol, sy'n gynydd o 5.5% ers 2012. Mae'r ganran a dderbyniodd Lefel 5+ yn amrywio o 87.5% i 100%;
- Cyflawnodd 68.5% o ddisgyblion CA3 Gwynedd Lefel 6 mewn Addysg Grefyddol, syn gynydd o 17.1% ers 2012. Mae'r ganran a dderbyniodd Lefel 6+ yn amrywio o 44.8% i 82.3%.
- Cyflawnodd 24.9% o ddisgyblion CA3 Gwynedd Lefel 7 mewn Addysg Grefyddol, sy'n gynydd o 8.5% ers 2012. Dyfarnwyd Lefel 7 i ddisgyblion ymhob ysgol ac mae'r canran yn amrywio o 18.2% i 31.1%
- Dyfarnwyd Lefel 3 neu is i ddisgyblion mewn 3 ysgol.
- Roedd 8 disgybl yng Ngwynedd yn deilwng o L8 mewn addysg grefyddol.

Canlyniadau TGAU: Astudiaethau Crefyddol (cwrs llawn)

Mae'r data yn cynrychioli disgyblion oedd yn 15 oed neu'n hŷn yn Ionawr 2012.

	Nifer o ysgolion	Nifer o ymgeiswyr			% Rhagoriaeth			% L2			% L1			Sgôr cyfartalog y pwnc		
		B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ
2013	12	126	262	388	38.9	46.6	44.1	79.4	84.7	83.0	100.0	100.0	100.0	45	47	46
2012	10	113	190	303	37.2	44.7	41.9	76.1	83.2	80.5	100.0	100.0	100.0	44	46	45
2011	12	128	266	394	24.2	41.7	36.0	62.5	75.9	71.6	99.2	96.2	97.2	40	43	42
2010		42	97	139	14.3	36.1	29.5	61.9	90.7	82.0	92.9	99.0	97.1	36	42	40

Nid yw sgôr cyfartalog y disgyblion yn eu pynciau eraill ar gael i'r ymgynghorydd dyniaethau. O ganlyniad mae'n amhriodol i gymharu perfformiadau ysgolion. Fodd bynnag, mae adrannau Addysg Grefyddol yn gallu cael mynediad i ddata sy'n dangos sut mae'r ymgeiswyr wedi perfformio mewn pynciau eraill. Fe'u cynghorir i ddefnyddio'r wybodaeth hyn yn eu hunan arfarniad.

Canlyniadau da iawn

- 388 ymgeisydd o 12 ysgol yng Ngwynedd. Sgôr cyfartalog y pwnc yw 46. Nid oes ymgeiswyr o Ysgol Uwchradd Tywyn. Mae ymgeiswyr Ysgol Ardudwy yn teithio i Ysgol Eifionydd er mwyn dilyn cwrs TGAU.
- Mae'r nifer o ddisgyblion mewn dosbarthiadau yn amrywio o 11 disgybl mewn un ysgol i 167 mewn ysgol arall.

- 44.1% o'r ymgeiswyr yn derbyn graddau A*/A (rhagoriaeth). Mae'r ganran wedi cynyddu'n gyson ers 2010.
- 83% o ymgeiswyr yn ennill cymhwyster level 2 (A*- C) ac mae pob ymgeisydd wedi derbyn cymhwyster Lefel 1. Mae'r canlyniadau hyn yn awgrymu bod safonau wedi gwella yn ystod y tair blynedd diwethaf.
- Mae mwy o ferched na bechgyn yn dewis Astudiaethau Crefyddol fel opsiwn TGAU (B 126 : G 262).
- Mae canlyniadau'r merched yn rhagori ar ganlyniadau'r bechgyn. Mae sgôr cyfartalog y merched yn 47 mewn cymhariaeth a sgôr cyfartalog y bechgyn o 45. Mae +8 yn cynrychioli gradd TGAU. Fodd bynnag mae canlyniadau L2 eleni yn awgrymu bod y bwlch rhwng safonau'r bechgyn a'r merched wedi cau am y bedwaredd flwyddyn o'r bron. Mae'r bwlch rhwng y ganran o fechgyn a genethod sy'n cyflawni Rhagoriaeth yn 7.7%, sy'n gyson a'r bwlch yn 2012 (7.5%).
- Mae'r ganran o fechgyn a merched a dderbyniodd cymwysterau Lefel 1 a Lefel 2 wedi cynyddu'n raddol ers 2011.

Canlyniadau TGAU: Astudiaethau Crefyddol (cwrs byr)

Mae'r data yn cynrychioli disgyblion oedd yn 15 oed neu'n hŷn yn Ionawr 2012. Mae'r disgyblion hyn wedi penderfynu hawlio eu pwyntiau am y cwrs byr TGAU yn hytrach na pharhau gyda'u hastudiaethau am ail flwyddyn.

	Nifer o ysgolion	Nifer o ymgeiswyr			% Rhagoriaeth			% L2			% L1			Sgôr cyfartalog y pwnc		
		B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ	B	G	Σ
2013	9	145	253	398	0.0	0.0	0.0	71.0	79.1	76.1	97.2	97.6	97.5	21	23	22
2012	3	17	38	55	0.0	0.0	0.0	58.8	84.2	76.4	100.0	100.0	100.0	18	22	20
2011	6	121	134	255	0.0	0.0	0.0	46.3	67.2	57.3	100.0	100.0	100.0	18	21	19
2010		223	323	546	0.9	3.7	2.6	62.8	82.4	74.4	100.0	100.0	100.0	22	25	23

Nid yw sgôr cyfartalog mewn pynciau eraill yr ymgeiswyr ar gael i'r ymgyngorydd dyniaethau. O ganlyniad mae'n amhriodol i gymharu perfformiadau ysgolion. Fodd bynnag, mae adrannau AG yn gallu cael mynediad i'r data hyn. Fe'u cynghorir i ddefnyddio'r data hyn yn eu hunan arfarniadau adran.

Argymhellion CYSAG i Awdurdod Addysg Gwynedd

- Sicrhau bod athrawon addysg grefyddol yn cael mynediad i arweiniad pynciol bwrdd arholi CBAC;
- Hwyluso cymunedau dysgu proffesiynol i athrawon addysg grefyddol er mwyn rhannu arferion da.

2.3.3 Adroddiadau Arolygiadau ESTYN

Arolygwyd 18 o ysgolion Gwynedd gan ESTYN yn ystod y flwyddyn: Ysgolion uwchradd Y Berwyn, Botwnnog, Y Moelwyn a Tryfan, ysgolion cynradd Y Groeslon, Tregarth, Friog, Dyffryn Dulas, Bro Llew, Bronyfoel, Ganllwyd, Rhostryfan, Beuno Sant, Llanbedrog, Y Gorlan, Edern, Talsarnau a Chrud y Werin . Nid yw'r adroddiadau yn arfarnu safonau addysg grefyddol. Nid oedd cyfeiriadau at ysgolion oedd yn methu darparu addoli ar y cyd statudol.

Nifer o ysgolion	Cyfeiriad at AG	Cyfeiriad at ddatblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol				Cyfeiriad at ansawdd yr addoli ar y cyd			
		Rhagorol	Da	Digonol	Anfoddhaol	Rhagorol	Da	Digonol	Anfoddhaol
18	2	1	13	2		5	7	2	

Mae adroddiadau yn nodi bod yr ysgolion yn:

- darparu cyfleoedd priodol i ddisgyblion fyfyrion ar faterion ysbrydol a moesol (Tryfan, Y Moelwyn);
- darparu'n effeithiol iawn ar gyfer datblygiad ysbrydol mewn gwrsi addysg grefyddol a chyfnodau boreol, yn enwedig cyfraniadau'r dysgwyr, (Y Berwyn);
- cydlynu datblygiad personol, ysbrydol, moesol a diwylliannol y disgyblion yn dda, ac yn ei ymgorffori'n gadarn yn y cwricwlwm a gweithdrefnau dydd-i-ddydd yr ysgol. Mae ffocws cryf yr holl staff ar hyrwyddo gwerthoedd uchel yn helpu disgyblion i wahaniaethu rhwng yr hyn sy'n gywir ac yn anghywir ac ar eu hannog i gymryd cyfrifoldeb dros eu gweithrediadau, (Bro Llew, Llanbedrog, Rhostryfan);
- darparu sesiynau addoli ar y cyd sy'n arwyddocaol o ran creu awyrgylch gofalgwr ac ysbrydol, (Rhostryfan);
- darparu sesiynau addoli ar y cyd ysgogol sy'n cyfrannu'n sylweddol tuag at ddatblygiad ysbrydol a phersonol disgyblion, (Llanbedrog, Edern, Talsarnau);
- darparu sesiynau addoli ar y cyd sy'n sicrhau bod disgyblion yn elwa'n fawr o fod yn chwarae rhan arweiniol, (Crud y Werin).

Mae CYSAG Gwynedd wedi argymhell yr adnoddau canlynol i athrawon addysg grefyddol a phenaethiaid yr ardal:

- www.estyn.org.uk
- Addysg Grefyddol mewn Ysgolion Uwchradd (ESTYN, Mehefin 2013)
- Arweiniad atodol : addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol (2011)

Argymelliad CYSAG i Gyngor Gwynedd

- Sicrhau bod athrawon addysg grefyddol uwchradd yn ymwybodol o ganfyddiadau ESTYN ac yn gweithredu ar y canllawiau a'r argymhellion.

2.4 Ymateb yr Awdurdod Lleol

Mae Cyngor Gwynedd yn comisiynu'r GwE (Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion) i gefnogi cyfarfodydd CYSAGau Gwynedd.

2.5 Addysg Grefyddol a Llywodraeth Cymru

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi a dosbarthu canllawiau i gefnogi athrawon addysg grefyddol:

- <http://cymru.gov.uk> > chwiliwch am Addysg Grefyddol
- Y Maes Llafur Cytûn (neu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol yng Nghymru)
- Addysg Grefyddol: Canllawiau ar gyfer Cyfnodau Allweddol 2 a 3 (2011)
- Proffiliau Enghreifftiol Dysgwyr yng NghA 2 a 3 mewn Addysg Grefyddol: Canllawiau Ychwanegol (2011)
- Addysg Grefyddol: Canllawiau i ddysgwyr 14-19 oed(2009)
- Pobl, Cwestiynau a Chredoau: Addysg Grefyddol yn y Cyfnod Sylfaen (2013)
- Addysg Grefyddol: Adroddiad y Prif Safonwr 2012 (<http://cbac.co.uk>)

Argymhellion CYSAG i Awdurdod Addysg Gwynedd

- Sicrhau bod athrawon addysg grefyddol yn ymwybodol o'r canllawiau sydd ar gael ac yn gweithredu ar yr arweiniad.

2.6 Addysg Grefyddol ac ESTYN

Mae CYSAG Gwynedd yn argymhell yr adnoddau canlynol i athrawon addysg grefyddol a phenaethiaid ysgolion yr ardal:

- www.estyn.org.uk
- Addysg Grefyddol mewn Ysgolion Uwchradd (ESTYN, Mehefin 2013)
- Arweiniad atodol : addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol (2011)

Argymhellion CYSAG i Awdurdod Addysg Gwynedd

- Sicrhau bod athrawon addysg grefyddol uwchradd yn ymwybodol o gasgliadau ac yn gweithredu ar argymhellion adroddiad ESTYN.

2.7 Swyddogaeth CYSAG mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd

Nodir yng Nghylchlythyr 10/94 y Swyddfa Gymreig y dylai'r Awdurdod Addysg weithio gyda'i ChYSAG i gadw llygad ar ddarparu addoli ar y cyd dyddiol ac ystyried gydag ef unrhyw gamau y gellid eu cymryd i wella darpariaeth o'r fath.

Rhaid i'r addoliad fod "yn gyffredinol Gristnogol ei gymeriad". Mae'r weithdrefn "penderfynu" yn caniatáu atal y gofynion hyn mewn perthynas â rhai neu'r cyfan o'r disgyblion mewn ysgol lle nad ydynt yn briodol.

- Mae aelodau CYSAG ac ysgolion Gwynedd wedi derbyn canllawiau addoli ar y cyd:
 - 'Arweiniad atodol ar arolygu addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Mehefin 2008);
 - Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru, Mehefin 2013).
- Mae CYSAG Gwynedd yn monitro safonau addoli ar y cyd trwy dderbyn a thrafod hunan arfarniad ysgolion yn ystod y cyfarfodydd.
- Mae CYSAG Gwynedd yn argymhell bod ysgolion yn defnyddio amrediad o adnoddau er mwyn darparu sesiynau addoli ar y cyd ystyrion i'w disgyblion:
 - Safle Moodle CYNNAL: canllawiau, amserlen enghreifftiol, rhestr o lyfrau a gwefannau defnyddiol, deunyddiau enghreifftiol gan ysgolion cynradd yr ardal.
 - Gwasanaeth misol Cymorth Cristnogol. Mae'r Awdurdod yn dosbarthu'r adnoddau misol i bob ysgol gynradd, uwchradd ac arbennig yng Ngwynedd.

Gan fod y gefnogaeth ymgynghorol i addysg grefyddol wedi gorffen ym mis Mawrth 2013 mae aelodau CYSAGau Gwynedd a Môn wedi ystyried dulliau amgen o gyflawni eu dyletswyddau i fonitro safonau a chynghori'r awdurdod addysg. Dosbarthwyd holiadur i aelodau CYSAG Gwynedd (13.06.13) ac ymatebodd deg aelod. Mae'r dadansoddiad (23.10.13) yn dangos bod:

- llawer o aelodau CYSAG Gwynedd yn teimlo'n hyderus yn eu dealltwriaeth o ofynion statudol addoli ar y cyd mewn ysgolion;
- tua hanner o'r aelodau yn barod i ymweld â sesiwn/sesiynau addoli ar y cyd mewn sampl o ysgolion pob tymor. Derbyniwyd enwau 4 aelod

Penderfyniadau

Ni chafwyd cais gan unrhyw ysgol am benderfyniad mewn perthynas ag addoli ar y cyd.

Argymhellion CYSAG i Awdurdod Addysg Gwynedd

- Sicrhau bod ysgolion yn cydyffurfio â'r gofynion statudol mewn perthynas ag addoli ar y cyd a darparu sesiynau addoli ar y cyd o ansawdd;
- Annog ysgolion i wahodd aelodau o CYSAG Gwynedd i fynychu sesiynau addoli ar y cyd yn ysgolion y sir.

ADRAN 3: ATODIADAU

3.1 Gwybodaeth gyffredinol am gyfansoddiad CYSAG

Sefydlwyd CYSAG gan Bwyllgor Addysg Gwynedd yn 1996 i gynnwys:

Cristnogion a Chrefyddau Eraill, sef

- Yr Eglwys Fethodistaidd
- Undeb Bedyddwyr Cymru
- Eglwys Bresbyteraidd Cymru
- Yr Eglwys yng Nghymru
- Undeb yr Annibynwyr
- Yr Eglwys Gatholig

Athrawon, sef,

- Cymdeithas y Prifathrawon (SHA)
- Undeb Cenedlaethol Athrawon Cymru (UCAC)
- Cymdeithas yr Ysgolfeistri ac Undeb yr Athrawon (NASUWT)
- Undeb Cenedlaethol yr Athrawon (NUT)
- Cymdeithas yr Athrawon a'r Darlithwyr (ATL)
- Cymdeithas Genedlaethol y Prifathrawon (NAHT)

Aelodau etholedig

Mae'r Pwyllgor Addysg wedi cadw'i hawl i enwebu Cadeirydd ar gyfer CYSAG.

3.2 Aelodaeth CYSAG Gwynedd 2013-14

Cynrychiolwyr yr Enwadau Crefyddol

Yr Eglwys Fethodistaidd

Undeb Bedyddwyr Cymru

Eglwys Bresbyteraidd Cymru

Yr Eglwys yng Nghymru

Undeb yr Annibynwyr

Yr Eglwys Babyddol

Mr Wyn Miles Meredith

Mrs Ruth Davies

Parch Deian Evans

Parch Robert Townsend

Mr Cynrig Hughes

Mrs Eirian Bradley Roberts

Cynrychiolwyr Undebau'r Athrawon

Cymdeithas Arweinwyr Ysgolion a Cholegau (ASCL)

Undeb Cenedlaethol Athrawon Cymru (UCAC)

Cymdeithas yr Ysgolfeistri ac Undeb yr Athrawesau (NASUWT)

Undeb Cenedlaethol yr Athrawon (NUT)

Cymdeithas Genedlaethol y Prifathrawon (NAHT)

Cymdeithas Athrawon a Darlithwyr (ATL)

Mrs Alwen Watkin (Ysgol Eifionydd)

Mr Noel Dyer (Ysgol Glan y Môr)

Mrs Miriam Amlyn (Ysgol Eifionydd)

Mr Euron Hughes

Mrs Lisabeth Roberts

gwag

Cynrychiolwyr yr Awdurdod Addysg Lleol

Cynghorydd Huw Edwards

Cynghorydd Selwyn Griffiths (Cadeirydd)

Cynghorydd Gareth Thomas

Cynghorydd Tom Ellis

Cynghorydd Jean Forsyth

Cynghorydd Louise Hughes

Sedd wag

Plaid Cymru

Plaid Cymru

Plaid Cymru

Annibynnol

Annibynnol

Llais Gwynedd

Llais Gwynedd

Aelodau Cyfetholedig (heb bleidlais)

Mr Rheinallt Thomas

Mr Gwyn Rhydderch

Parch Aled Davies

Swyddogion

Mr Dewi Jones

Mr Ken Robinson

Miss Bethan James

Mrs Glynda O'Brien

Pennaeth Adran Addysg Gwynedd

Swyddog Addysg a chlerc CYSAG Môn

Arweinydd System GwE

Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu

3.3 Cyfarfodydd CYSAG 2013-14

Mae dyddiadau'r cyfarfodydd ar gael ymlaen llaw trwy gysylltu â Chlerc CYSAG. Yn ystod 2012 – 2013, cyfarfu CYSAG Gwynedd ar dri achlysur:

23 Hydref 2013
19 Chwefror 2014
25 Mehefin 2013

Trafodwyd y materion canlynol ac ymhelaethir ar rai ohonynt yng nghorff yr adroddiad hwn:

a) Cyfarfod 23 Hydref 2013

- Adroddiad blynyddol (drafft) CYSAG Gwynedd 2013/2014
- Addysg Grefyddol yn y Cyfnod Sylfaen, (cyflwyniad gan Ann Williams, pennaeth Ysgol Llanelltyd)
- Safonau addysg grefyddol
- Hunan arfarniadau ysgolion: Arduw, Dyffryn Ogwen, O M Edwards, Dolbadarn, Cefn Coch, Baladeulyn.
- Adroddiad thematig ESTYN, 'Addysg Grefyddol mewn Ysgolion Uwchradd'
- Arweinyddiaeth a Chefnogaeth CYSAG (dadansoddiad o holiadur)
- Cymdeithas CYSAGau Cymru - cyflwyno adroddiad llafar o'r cyfarfod a gynhaliwyd yng Nghaernarfon, Gwynedd ar 19 Mehefin 2013

b) Cyfarfod 19 Chwefror 2014

- Hunan arfarniadau ysgolion: Edmwnd Prys, Brynrefail
- Y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol ac adolygiad o Gwricwlwm Cenedlaethol Cymru.
- Adroddiad Blynyddol CYSAG Gwynedd (terfynol) 2012-13
- Cymdeithas CYSAGau Cymru - cyflwyno papurau o'r cyfarfod a gynhaliwyd yng Nghaerdydd ar 10 Hydref 2013. .

c) Cyfarfod 25 Mehefin 2014

- Hunan arfarniadau ysgolion: Brithdir, Tanycastell, Pont y Gof, Tregarth
- Cymdeithas CYSAGau Cymru - cyflwyno papurau o'r cyfarfod a gynhaliwyd yng Nghaerffili ar 27 Mawrth 2014.

3.3.1 Mae CYSAG Gwynedd wedi ymaelodi â Chymdeithas CYSAGau Cymru ac y mae ei haelodau yn mynychu cyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru yn rheolaidd.

Mynychwyd cyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru yn ystod y flwyddyn gan y cynrychiolwyr canlynol:

- Mr Wyn Miles Meredith

Mynychwyd cyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru yn ystod y flwyddyn gan y sylwebyddion canlynol:

- Miss Bethan James – Ymgynghorydd Dyniaethau
- Mr Rheinallt Thomas

3.3.2 Darperir cynhaliaeth broffesiynol i GYSAG fel a ganlyn:

Mr Dewi Jones, Pennaeth Adran

Mr Ken Robinson , Swyddog Addysg sy'n gweithredu fel Clerc CYSAG

Miss Bethan James, Arweinydd System, GwE

Mrs Glynda O'Brien, Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu ac yn gweinyddu CYSAG ar ran Cyngor Gwynedd

Dylid cyfeirio ymholiadau at Glerc CYSAG, Adran Addysg, Cyngor Gwynedd, Caernarfon, Gwynedd LL55 1SH

3.3.3 Rhestr o'r sefydliadau a dderbyniodd gopi o adroddiad CYSAG

Dosberthir copi electronaidd o'r adroddiad blynyddol i'r canlynol:

- Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru
- Pennaeth Adran Addysg Gwynedd
- Arweinydd y Cyngor
- Cymdeithas CYSAGau Cymru
- Ysgolion Gwynedd

Darperir copi papur i:

- Aelodau CYSAG Gwynedd

3.4 Templed CYSAG Gwynedd ar gyfer hunan arfarniad ysgolion o safonau addysg grefyddol

Rhesymeg

Rheolir Addysg Grefyddol yn lleol gan Gyngor Ymgynghorol Sefydlog ar gyfer Addysg Grefyddol (CYSAG). Mae'n cynnwys tri phwyllgor: cynrychiolwyr prif draddodiadau crefyddol yr ardal, cynrychiolwyr athrawon a chynrychiolwyr yr awdurdod lleol. Prif swyddogaeth CYSAG yw, 'cynghori'r awdurdod ar y cyfryw faterion sy'n gysylltiedig ag addoli crefyddol mewn ysgolion sirol ac â'r addysg grefyddol sydd i'w rhoi yn unol â maes llafur cytûn ag y bydd yr awdurdod yn eu cyfeirio at y cyngor neu ag y gwêl y cyngor yn dda'. (Deddf Diwygio Addysg 1988 a.11(1)(a))

Cred **CYSAG Gwynedd** y dylai'r cyngor hwn fod yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol gan obeithio y bydd y canllawiau sy'n dilyn yn galluogi penaethiaid i gefnogi CYSAG yn ei dyletswyddau.

Yn y gorffennol, mae **CYSAG Gwynedd** wedi monitro addysg grefyddol ac addoli ar y cyd trwy:

- adolygu adroddiadau arolygu ESTYN;
- dadansoddi asesiadau athrawon a chanlyniadau arholiadau ysgolion uwchradd yr Awdurdod Lleol;
- cael adroddiadau rheolaidd gan gynrychiolwyr y gwasanaeth ysgolion/ymgynghorol lleol;
- gwahodd athrawon a phenaethiaid i rannu enghreifftiau o arferion da gydag aelodau CYSAG.

Ni fydd Fframwaith Arolygu newydd ESTYN bellach yn cyfeirio'n benodol at Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd. Mae **CYSAG Gwynedd** felly yn awyddus i fanteisio ar y cyfundrefnau a'r arferion a ddefnyddir ar hyn o bryd gan benaethiaid ac athrawon wrth iddynt baratoi at y Fframwaith Arolygu newydd. Yng nghyfarfod **CYSAG Gwynedd** ar 14 Chwefror 2011 penderfynwyd y byddai CYSAG yn cyflawni ei chyfrifoldebau statudol trwy wahodd ysgolion i rannu eu hunan arfarniad o Addysg Grefyddol, addoli ar y cyd a datblygiad ysbrydol a moesol disgyblion gyda'r aelodau.

Gofynnir yn garedig i ysgolion cynradd ac uwchradd gyflwyno crynodeb o hunan arfarniad yr ysgol i sylw clerc CYSAG Gwynedd yn ystod y flwyddyn pan fydd ESTYN yn arolygu'r ysgol.

Manylion cyswllt:

Enw (Clerc CYSAG): Mr Ken Robinson

Cyfeiriad: Adran Addysg, Cyngor Gwynedd, Caernarfon, Gwynedd. LL55 1SH

Ers 2008, mae CYSAGau ar draws Cymru wedi mabwysiadu neu addasu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol (APADGOS, 2008) fel eu maes llafur cytûn lleol. Mae aelodau'r Panel Ymgynghorol Cenedlaethol Addysg Grefyddol wedi croesawu'r cysondeb hwn ar draws Cymru gan eu bod wedi gallu cydweithio i baratoi canllawiau cyffredin i ysgolion a ChYSAGau. Mae amryw o GYSAGau yng Nghymru wedi mabwysiadu cyfundrefn neu broses debyg i'r un a amlinellir yn y ddogfen hon.

Enw'r Ysgol:

Addysg Grefyddol							
Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau mewn Addysg Grefyddol?							
<ul style="list-style-type: none"> • Seilir yr hunan arfarniad ar arsylwadau gwersi, arfarniadau o waith disgyblion a chyfweliadau â disgyblion. • Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol) a chynnwys arfarniad o asesiadau athrawon ac/neu ganlyniadau arholiad. 							
<ul style="list-style-type: none"> • Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 1, Maes Llafur Cytûn Lleol, Addysg Grefyddol: Canllawiau CA2 a CA3 a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (Llywodraeth Cymru), Adroddiad Prif Safonwr CA3 CBAC (2012), Addysg Grefyddol: Canllawiau i ddysgwyr 14-19 oed, 							
Safonau mewn Addysg Grefyddol – cynnydd mewn dysgu							
Materion i gael sylw							
Rhagorol		Da		Digonol		Anfoddhaol	

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth mewn Addysg Grefyddol?							
<ul style="list-style-type: none"> • Dylai hunan arfarniad ystyried y dangosyddion canlynol: yr amser a roddir i'r pwnc, gwybodaeth bynciol, arbenigedd a datblygiad proffesiynol yr athrawon, addasrwydd y rhaglen astudio ac amrediad yr adnoddau dysgu a ddefnyddir. • Mae arfarniad o arsylwadau gwersi a gwaith disgyblion yn caniatáu i benaethiaid a phenaethiaid adran i ddod i farn am ansawdd yr addysgu mewn gwersi Addysg Grefyddol o fewn yr ysgol, a'r graddau y mae disgyblion yn cael eu cymell a'u hannog i gyrraedd safonau uchel. • Dylai ysgolion cynradd gyfeirio at y ddarpariaeth 'Pobl, Credoau a Chwestiynau' ar gyfer dysgwyr y Cyfnod Sylfaen yn ogystal ag Addysg Grefyddol yn CA2. • Dylai ysgolion uwchradd gyfeirio at CA3, CA4 a CA5 (Astudiaethau Crefyddol ac Addysg Grefyddol). 							
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adrannau 2.1 ac 2.2 a'r Maes Llafur Cytûn Lleol							
Yr addysgu: cynllunio ac amrediad o strategaethau							
Materion i gael sylw							
Rhagorol		Da		Digonol		Anfoddhaol	

Addoli ar y Cyd							
Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth ar gyfer addoli ar y cyd?							
Ydy'r addoli ar y cyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol?				Ydy		Nac ydy	
Cyfeiriadau: Fframwaith Arolygu ESTYN Adran 2.3.1, 'Arweiniad atodol ar arolygu Addoli ar y Cyd mewn ysgolion anenwadol' (ESTYN, Medi 2010), Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru, Mehefin 2013). 'Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd' (Cylchlythyr y Swyddfa Gymreig 10/94),							
Nodweddion da mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd							
Materion i gael sylw mewn perthynas ag ansawdd yr Addoli ar y Cyd							
Rhagorol		Da		Digonol		Anfoddhaol	

Llofnod: (Pennaeth)

Dyddiad:

3.6 Canllawiau ar gyfer dadansoddi tablau data arholiadau allanol

Beth mae'r tabl TGAU (cwrs llawn) yn dangos?

<table border="1"> <tr><td colspan="3">Nifer yn sefyll</td></tr> <tr><td>B</td><td>G</td><td>Σ</td></tr> </table>	Nifer yn sefyll			B	G	Σ	Dyma'r nifer o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi dewis dilyn cwrs TGAU llawn mewn Astudiaethau Crefyddol ac wedi sefyll yr arholiad eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr.
Nifer yn sefyll							
B	G	Σ					
<table border="1"> <tr><td colspan="3">% Rhagoriaeth</td></tr> <tr><td>B</td><td>G</td><td>Σ</td></tr> </table>	% Rhagoriaeth			B	G	Σ	Dyma'r ganran (%) o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi ennill A* neu A mewn Astudiaethau Crefyddol eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr.
% Rhagoriaeth							
B	G	Σ					
<table border="1"> <tr><td colspan="3">% L2</td></tr> <tr><td>B</td><td>G</td><td>Σ</td></tr> </table>	% L2			B	G	Σ	Mae'r amrediad o achrediadau sydd ar gael i ddisgyblion yn golygu bod angen ffordd o gymharu safonau'r cymhwyster. Mae cymhwyster Lefel 2 yn cyfateb i raddau A* i C mewn cyrsiau TGAU. Mae'r data yma felly yn dangos y ganran (%) o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi ennill gradd A* i C mewn Astudiaethau Crefyddol eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr
% L2							
B	G	Σ					
<table border="1"> <tr><td colspan="3">% L1</td></tr> <tr><td>B</td><td>G</td><td>Σ</td></tr> </table>	% L1			B	G	Σ	Mae'r amrediad o achrediadau sydd ar gael i ddisgyblion yn golygu bod angen ffordd o gymharu safonau'r cymhwyster. Mae cymhwyster Lefel 1 yn cyfateb i raddau A* i G mewn cyrsiau TGAU. Mae'r data yma felly yn dangos y ganran (%) o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi ennill gradd A* i G mewn Astudiaethau Crefyddol eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr
% L1							
B	G	Σ					
<table border="1"> <tr><td colspan="3">Sgôr cyfartalog y pwnc</td></tr> <tr><td>B</td><td>G</td><td>Σ</td></tr> </table>	Sgôr cyfartalog y pwnc			B	G	Σ	Mae pob gradd yn gyfwerth â 6 phwynt. Mae gradd A* felly yn gyfwerth a 58 pwynt a gradd C yn gyfwerth â 40 phwynt. Mae cyfanswm pwyntiau'r disgyblion yn cael ei rannu (÷) gan y nifer o ddisgyblion sydd wedi sefyll y pwnc yn yr ysgol. Mae'r data yma felly yn dangos sgôr cyfartalog y bechgyn a'r genethod mewn Astudiaethau Crefyddol yn yr ysgol ac yn y sir. Mae'r symbol Σ yn cynrychioli'r cyfanswm o'r ymgeiswyr
Sgôr cyfartalog y pwnc							
B	G	Σ					

Beth mae'r tabl TGAU (cwrs byr) yn dangos?

<table border="1"> <tr><td colspan="3">Nifer yn sefyll</td></tr> <tr><td>B</td><td>G</td><td>Σ</td></tr> </table>	Nifer yn sefyll			B	G	Σ	Dyma'r nifer o fechgyn (B) a genethod (G) sydd wedi dewis dilyn cwrs TGAU byr mewn Astudiaethau Crefyddol ac wedi sefyll yr arholiad eleni. Mae'r symbol Σ yn dangos cyfanswm o'r ymgeiswyr.
Nifer yn sefyll							
B	G	Σ					
<table border="1"> <tr><td colspan="3">% Rhagoriaeth</td></tr> <tr><td>B</td><td>G</td><td>Σ</td></tr> </table>	% Rhagoriaeth			B	G	Σ	Mae'r amrediad o achrediadau sydd ar gael i ddisgyblion yn golygu bod angen ffordd o gymharu safonau'r cymhwyster. Mae cyrsiau byr yn cyfrannu 10% o bwyntiau i'r trothwy Lefel 1 a Lefel 2. 29 pwynt yw gwerth A* mewn cwrs byr.
% Rhagoriaeth							
B	G	Σ					
<table border="1"> <tr><td colspan="3">% L2</td></tr> <tr><td>B</td><td>G</td><td>Σ</td></tr> </table>	% L2			B	G	Σ	
% L2							
B	G	Σ					
<table border="1"> <tr><td colspan="3">% L1</td></tr> <tr><td>B</td><td>G</td><td>Σ</td></tr> </table>	% L1			B	G	Σ	
% L1							
B	G	Σ					
<table border="1"> <tr><td colspan="3">Sgôr cyfartalog y pwnc</td></tr> <tr><td>B</td><td>G</td><td>Σ</td></tr> </table>	Sgôr cyfartalog y pwnc			B	G	Σ	Mae pob gradd yn gyfwerth â 6 phwynt. Mae gradd A* (cwrs byr) felly yn gyfwerth a 29 pwynt a gradd C yn gyfwerth â 11 pwynt. Mae cyfanswm pwyntiau'r disgyblion yn cael ei rannu (÷) gan y nifer o ddisgyblion sydd wedi sefyll y pwnc yn yr ysgol. Mae'r data yma felly yn dangos sgôr cyfartalog y bechgyn, genethod a chyfanswm y grŵp dysgu mewn Astudiaethau Crefyddol yn yr ysgol ac yn y sir.
Sgôr cyfartalog y pwnc							
B	G	Σ					